

Udskriftsdato: mandag den 22. juni 2026

2021/1 LSF 92 (Gældende)

Forslag til Lov om ændring af dagtilbudsloven (Minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrket tilsyn med dagtilbud m.v.)

Ministerium: Børne- og Undervisningsministeriet

Journalnummer: Børne- og Undervisningsmin., j.nr.
21/21367

Forslag

til

Lov om ændring af dagtilbudsloven

(Minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrket tilsyn med dagtilbud m.v.)

§ 1

I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1912 af 6. oktober 2021, som ændret ved lov nr. 1162 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. § 5 affattes således:

»§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i daginstitutioner efter § 19, stk. 2-5, enheder i daginstitutioner efter § 19, stk. 6, dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, herunder det pædagogiske indhold, jf. §§ 5 a og b, samt den måde, opgaverne udføres på, herunder at de rammer og eventuelle prioriterede indsats, der er fastsat efter § 3 a, stk. 2, efterleves.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet, herunder beskrive hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold, jf. stk. 1, tilrettelægges, og

- 1) hvordan kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 2 og 3,
- 2) hvordan kommunen anvender data, herunder observationer i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 4 og 5, og
- 3) processen for iværksættelse af skærpet tilsyn og for udarbejdelse af en handleplan, jf. § 5 b, stk. 3-5.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal minimum hvert andet år offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt daginstitution efter § 19, stk. 2-5, og institutionslignende puljeordning med tilskud efter §§ 101 og 102. Kommunalbestyrelsen skal for daginstitutioner med flere enheder efter § 19, stk. 6, minimum hvert andet år offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt enhed. Kommunalbestyrelsen skal for dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, og dagplejelignende puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 minimum hvert andet år offentliggøre en samlet tilsynsrapport for dagplejen. Tilsynsrapporten skal offentliggøres på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i fritidshjem efter § 52, stk. 2-5, og klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud efter § 66, stk. 2-5, og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.«

2. Efter § 5 indsættes:

»Tilsyn med det pædagogiske indhold

§ 5 a. Tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud omfattet af § 5, stk. 1, skal føres med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan, jf. § 8, stk. 2.

Stk. 2. Tilsynet skal tilrettelægges, så der både foretages anmeldte og uanmeldte besøg i dagtilbud omfattet af § 5, stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre uvildighed i tilsynet.

Stk. 4. Tilsyn med det pædagogiske indhold skal føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg, jf. § 5 b, stk. 2, samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet. Har der tidligere været iværksat et skærpet tilsyn med dagtilbuddet,

og har der eventuelt også været udarbejdet en handleplan, jf. § 5 b, stk. 3-5, skal viden herfra i relevant omfang indgå i grundlaget for det enkelte tilsynsbesøg.

Stk. 5. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget foretage observationer i dagtilbuddet.

Stk. 6. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget indgå i dialog med lederen og medarbejdere i dagtilbuddet.

§ 5 b. Kommunen skal efter et tilsynsbesøg indgå i dialog med lederen af dagtilbuddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder eventuelle opfølgende tiltag. Kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Stk. 2. Kommunen skal skriftligt dokumentere tilsynet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Den skriftlige dokumentation skal, i det omfang det er relevant, give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag, jf. stk. 1, 1. pkt.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn og udarbejde en handleplan, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring. Skærpet tilsyn skal iværksættes og handleplan udarbejdes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret.

Stk. 5. Handleplanen skal udarbejdes i dialog med lederen af dagtilbuddet og skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, og hvordan der skal følges op herpå. Forældrebestyrelsen skal have en orientering om handleplanen og have mulighed for at komme med bemærkninger. Orienteringen af forældrebestyrelsen og forældrebestyrelsens eventuelle bemærkninger hertil skal ske hurtigst muligt.«

3. Efter § 19 indsættes:

»**§ 19 a.** Kommunalbestyrelsen skal sikre en normering i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, som indebærer, at der minimum er 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i alderssvarende daginstitutioner til 0-2 årige børn og 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i alderssvarende daginstitutioner til 3-årige børn indtil skolestart.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at børn under 3 år indgår i normeringen efter stk. 1, så der er minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn frem til den 1. i måneden efter, at barnet er fyldt 3 år.

Stk. 3. Normeringen efter stk. 1 og 2 i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 skal opgøres som et årligt gennemsnit i kommunen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at normeringen i privatinstitutioner efter § 19, stk. 5, mindst svarer til den gennemsnitlige normering i kommunen, jf. stk. 3.

Stk. 5. Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsesmetode for normeringen i daginstitutioner efter stk. 1 og 2.«

4. I § 26 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen kan i helt særlige tilfælde optage et barn fra en anden kommune i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, forud for andre børn. Dette gælder uanset, om kommunalbestyrelsen har besluttet at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner, jf. § 28, stk. 2.«

5. I § 28, *stk. 2*, indsættes efter »kommunen«: », jf. dog § 26, stk. 4«.

6. § 83, *stk. 2*, affattes således:

»Stk. 2. Tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i dagplejen til samme aldersgruppe i kommunen, jf. dog stk. 3 og 4.«

7. I § 83 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

»Stk. 3. Såfremt tilbuddet med den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, til samme aldersgruppe i kommunen er en daginstitution, skal tilskuddet udgøre mindst 71 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i en daginstitution til samme aldersgruppe i kommunen, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Tilskuddet efter stk. 2 eller stk. 3 kan højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.

8. I § 83, stk. 4, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 5.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2022, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. § 1, nr. 3, og 6-8, træder i kraft den 1. januar 2024.

Stk. 3. Kommunerne skal senest overholde kravene i § 1, nr. 1 og 2, den 1. maj 2022.

Stk. 4. § 1, nr. 1-8 finder først anvendelse for Helsingør Kommune og Rebild Kommune den 1. oktober 2024. Indtil den 30. september 2024 finder de hidtil gældende regler anvendelse for disse kommuner.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
 - 3.1. Minimumsnormeringer i daginstitutioner
 - 3.1.1. Gældende ret
 - 3.1.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 3.2. Styrket kommunalt tilsyn med dagtilbud mv.
 - 3.2.1. Gældende ret
 - 3.2.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser
 - 3.2.3. Den foreslåede ordning
 - 3.3. Optagelse af børn fra andre kommuner
 - 3.3.1. Gældende ret
 - 3.3.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
4. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål
5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
7. Administrative konsekvenser for borgerne
8. Klimamæssige konsekvenser
9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
10. Forholdet til EU-retten
11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. Alle børn skal have en god start på livet, hvor de gennem leg og læring trives og udvikler sig i trygge børnefællesskaber. Det kræver, at børn i danske dagtilbud mødes af engageret og kvalificeret pædagogisk personale. Og at personalet har tid og ressourcer til at sikre høj kvalitet i dagtilbuddet.

Regeringen (Socialdemokratiet) indgik den 5. december 2020 en politisk aftale med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet om indførelse af lovkrav om minimumsnormeringer i daginstitutioner fra 2024. Den politiske aftale om minimumsnormeringer vil betyde bedre normeringer i daginstitutioner i hele landet.

Det følger af aftalen, at der fra den 1. januar 2024 skal være en minimumsnormering i daginstitutioner opgjort på kommuneniveau svarende til, at der skal være 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i alderssvarende tilbud for 0-2-årige børn og 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i alderssvarende tilbud for 3-årige børn til skolestart. Herudover er det aftalt, at normeringen skal følge barnets alder, så kommunerne prioriterer en bedre normering, hvis børnene rykkes op i børnehave, før de er fyldt 3 år.

Det fremgår herudover af den politiske aftale, at det er forventningen, at midlerne til minimumsnormeringer samlet set anvendes på en måde, så uddannelsessammensætningen blandt personalet i 2020 som minimum fastholdes. Det ligger til grund for beregningsforudsætningerne bag den foreslåede kompensation, at den nuværende stillingsmæssige fordeling blandt det pædagogiske personale kan fastholdes.

Det følger endvidere af aftalen, at aftalepartierne i 2023 vil vurdere muligheden for og hensigtsmæssigheden af eventuelt lovbundne minimumsnormeringer på institutionsniveau, idet den nødvendige data i forhold til at kunne opgøre minimumsnormeringer på institutionsniveau forventes at være tilgængelig her.

For yderligere at understøtte kvaliteten er aftalepartierne enige om at styrke kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene, herunder tilsynet med de fysiske rammer. Det er derfor aftalt, at der skal fastsættes tydelige lovkrav med minimumsstandarder til det kommunale tilsyn. Det styrkede tilsyn med dagtilbuddene skal både understøtte den løbende udvikling af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer samtidig med, at det skal styrke kommunernes kontrol med, at dagtilbuddene efterlever lovgivningen på området, og at der er den fornødne pædagogiske kvalitet i tilbuddene.

Nærværende lovforslag udmønter aftalen om minimumsnormeringer i daginstitutioner, styrkede krav til kommunernes tilsyn med dagtilbud og nedjustering af minimumstilskuddet til privat pasning. Ændringer i vilkår for privatinstitutioner, udliciterede daginstitutioner og private pasningsordninger vil blive håndteret i særskilt proces med aftalepartierne.

2. Lovforslagets baggrund

Den politiske aftale om minimumsnormeringer blev indgået den 5. december 2020.

Med finansloven for 2020 blev der afsat 500 mio. kr. i 2020, 600 mio. kr. i 2021, 800 mio. kr. i 2022, 1.200 mio. kr. i 2023, 1.400 mio. kr. i 2024 og 1.600 mio. kr. i 2025 og frem til minimumsnormeringer.

Med finansloven for 2021 blev der afsat ekstra 200 mio. kr. i 2021, 200 mio. kr. 2022, 200 mio. kr. i 2023, 400 mio. kr. i 2024 og 200 mio. kr. fra 2025 og frem til hurtigere indfasning af minimumsnormeringer, som supplerer midlerne afsat med finansloven for 2020.

Den politiske aftale består ud over elementerne i dette lovforslag af en række andre initiativer på dagtilbudsområdet, som har det overordnede formål at sikre bedre forhold for børn i dagplejen, vuggestuer og børnehaver i hele landet. De øvrige initiativer er følgende:

- Styrkede normeringer i indfasningsårene 2020-2023: Minimumsnormeringerne er aftalt indfaset via en direkte statslig tildelingspulje i indfasningsårene 2020-2023 frem mod ikrafttrædelsen af lovkrav om minimumsnormeringer i 2024.
- Tilpasningspulje, der tager hensyn til kommunernes socioøkonomi: Det er aftalt, at initiativet om styrkede normeringer i indfasningsårene suppleres af en tilpasningspulje i 2022 og 2023 for at sikre, at alle kommuner får de bedste muligheder for at løfte normeringerne i daginstitutioner frem mod de lovbundne minimumsnormeringer i 2024.
- Udvidet dagtilbudsportal – Øget gennemsigtighed på institutionsniveau: Aftalepartierne er enige om, at der i højere grad end i dag skal være gennemsigtighed med den hverdag, som møder børnene i daginstitutionerne. Det er aftalt, at den eksisterende dagtilbudsportal udvides og forbedres, så flere centrale informationer om de enkelte daginstitutioner gøres tilgængelige.
- Fjerne mulighed for at trække overskud ud i privatinstitutioner og nye regler for private pasningsordninger m.v.: Det er med aftalen om minimumsnormeringer besluttet, at der ikke længere skal kunne trækkes overskud ud af privatinstitutioner. Denne del og øvrige elementer i aftalen vedr. private tilbud håndteres i særskilt proces med aftalepartierne.
- Uddannet pædagogisk personale (midler til opkvalificering): Aftalepartierne er enige om, at der parallelt med indfasningen af minimumsnormeringer skal sikres mere uddannet pædagogisk personale. Det er derfor aftalt, at der etableres en opkvalificeringspulje i 2023-2030. Opkvalificeringspuljen kan anvendes til uddannelsesudgifter, vikardækning m.v. i forbindelse med personalets opkvalificering. De konkrete rammer for den endelige opkvalificeringspulje fastsættes af aftalepartierne i 2021. Aftalepar-

tierne skal ved puljens udløb i 2030 drøfte status og tage stilling til, hvordan midlerne fremadrettet skal benyttes. Midlerne er således varige.

- Mere fleksibel meritpædagoguddannelse: For at understøtte opkvalificeringen af det pædagogiske personale er aftalepartierne enige om at gøre adgangen til meritpædagoguddannelsen mere fleksibel. Det er derfor aftalt, at adgangskravet til meritpædagoguddannelsen nedsættes fra fem års til to års relevant erhvervserfaring.
- Videreførelse af puljer til sociale normeringer: Regeringen og aftalepartierne aftalte med finansloven for 2020 at videreføre de tidligere afsatte puljer til sociale normeringer på i alt ca. 327,5 mio. kr. årligt varigt. Med aftalen om minimumsnormeringer er aftalepartierne enige om, at de to eksisterende dagtilbudspuljer til sociale normeringer lægges sammen fra 2023 og frem og udmøntes samlet til institutionerne.

3. Lovforslagets hovedpunkter

3.1. Minimumsnormeringer i daginstitutioner

3.1.1. Gældende ret

Der er i dag ikke lovfastsatte krav til antal børn pr. pædagogisk personale i daginstitutioner. Det er således op til den enkelte kommune at beslutte, hvilken normering der skal være i kommunens daginstitutioner.

Det følger af dagtilbudslovens § 20, stk. 2, at kommunalbestyrelsen fastsætter og offentliggør godkendelseskriterier for privatinstitutioner. Godkendelseskriterierne skal fastsættes med udgangspunkt i de generelle krav til kommunens egne daginstitutioner. Kommunalbestyrelsen må ikke fastsætte kriterier, der er mere restriktive eller mere lempelige end de krav, kommunalbestyrelsen stiller til egne daginstitutioner.

De kommunale godkendelseskriterier kan f.eks. være krav til en bestemt normering, andel pædagogisk uddannet personale m.v., hvor det inden for de lovgivningsmæssige rammer er op til den enkelte kommune at fastsætte de konkrete godkendelseskriterier.

Efter dagtilbudslovens § 80, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen give forældre med børn i alderen 24 uger og indtil barnets skolestart mulighed for at vælge et økonomisk tilskud til privat pasning i stedet for at benytte en plads i et dagtilbud. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der kun gives et tilskud til privat pasning til forældre med børn i en bestemt del af aldersgruppen eller til forældre med børn under 24 uger. Det følger videre af dagtilbudslovens § 83, at kommunalbestyrelsen fastsætter tilskuddet til privat pasning. Tilskuddet fastsættes ens for alle børn inden for samme aldersgruppe og skal udgøre mindst 75 pct. af den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusiv udgifter til støttepædagog i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. Tilskuddet kan dog højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

3.1.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Forskning peger på, at kvaliteten af interaktionen mellem voksen og barn kan være den mest betydningsfulde enkeltfaktor for børns udvikling i dagtilbud. Forskning peger endvidere på, at der er en sammenhæng mellem de strukturelle parametre i daginstitutioner som f.eks. normering og gruppestørrelse og kvaliteten af voksen-barn-interaktioner i daginstitutioner.

Dagtilbudsloven fastsætter i dag ikke krav til den personalemæssige normering i daginstitutioner. Det betyder, at der i dag ikke er en nedre grænse for, hvor mange børn der skal være pr. pædagogisk personale i en daginstitution.

Det følger af den politiske aftale om minimumsnormeringer af 5. december 2020, at der skal indføres

minimumsnormeringer i daginstitutioner, så der bliver lagt en minimumsstandard for, hvor mange børn der skal være pr. pædagogisk personale i en daginstitution opgjort på kommuneniveau.

Det foreslås på den baggrund, at der fastsættes regler i dagtilbudsloven om minimumsnormeringer for antal børn pr. pædagogisk personale i daginstitutioner, og at kravet vil skulle gælde for kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter dagtilbudsloven § 19, stk. 2-4, og institutionslignende puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102.

Det foreslås, at der minimum vil skulle være 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i alderssvarende daginstitutioner for 0-2-årige børn (vuggestuer) og minimum 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i alderssvarende daginstitutioner for 3-årige børn indtil skolestart (børnehaver).

Det foreslås videre, at børn under 3 år, der går i en alderssvarende daginstitution for 3-årige børn indtil skolestart, skal modtage en normering svarende til minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn.

Den foreslåede bestemmelse vil skulle sikre, at normeringen følger barnets alder, så kommunerne vil skulle sikre, at børn under 3 år minimum får en normering svarende til 1 pædagogisk personale til 3 børn, hvis børn rykkes op i børnehave, før de er fyldt 3 år. Det foreslås i den forbindelse, at børn vil skulle have denne minimumsnormering frem til den 1. i måneden, efter barnet er fyldt 3 år. Forslaget vil understøtte, at det er pædagogiske behov, der bliver styrende for tidspunktet for børns oprykning til børnehave og på samme tid bevare kommunernes mulighed for en lokal tilrettelæggelse af dagtilbudsstrukturen i kommunen.

Det foreslås, at det foreslåede krav om minimumsnormeringer i daginstitutioner skal opgøres som et årligt gennemsnit i daginstitutioner, som indgår i kommunens forsyning, hvilket vil sige kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner og institutionslignende puljeordninger.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at normeringen i privatinstitutioner efter § 19, stk. 5, mindst svarer til den årlige gennemsnitlige normering i daginstitutioner, som indgår i den kommunale forsyning, hvilket vil sige kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner og institutionslignende puljeordninger.

Det foreslås videre, at børne- og undervisningsministeren vil få bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om den specifikke opgørelsesmetode for minimumsnormeringer i daginstitutioner. Den specifikke opgørelsesmetode for det foreslåede krav om minimumsnormeringer foreslås således fastsat på bekendtgørelsesniveau, da opgørelsesmetoden vil have en stor detaljeringsgrad.

Det foreslås herudover, at opgørelsesmetoden for den foreslåede normering som udgangspunkt vil skulle følge opgørelsesmetoden fra Danmarks Statistiks normeringsstatistik. Dog er det som en del af aftalen om minimumsnormeringer af 5. december 2020 aftalt, at der i opgørelsen af normeringer vil skulle korrigeres for børn, som flyttes til en anden alderssvarende daginstitution som f.eks. børnehave, før de er fyldt 3 år, jf. det foreslåede § 19 a, stk. 2. Det er herudover aftalt, at ledere vil skulle indgå i opgørelsen med en vægt på 0,85, samt at personale ansat for midler fra de statslige puljer til sociale normeringer ikke vil skulle indgå i opgørelsen.

Endelig foreslås det, at minimumstilskudsprocenten til privat pasning til brug for en privat pasningsordning nedsættes til 71 pct., når en kommune giver tilskud til privat pasning til en aldersgruppe, hvor tilbuddet med den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive støttepædagogudgifter til samme aldersgruppe er i en daginstitution.

Det kommende lovkrav om minimumsnormeringer er målrettet børn i daginstitutioner, og de afsatte midler vil således betyde mere pædagogisk personale i de kommunale, selvejende og udliciterede daginstituti-

oner, de institutionslignende puljeordninger og privatinstitutioner. Idet det kommunale minimumstilskud til privat pasning til brug for en privat pasningsordning er reguleret med udgangspunkt i kommunens billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusiv udgifter til støttepædagog i et dagtilbud til samme aldersgruppe, er det i aftalen om minimumsnormeringer af 5. december 2020 aftalt at nedjustere den lovfastsatte procentsats for det kommunale minimumstilskud, så det afspejler, at private pasningsordninger ikke vil skulle leve op til det foreslåede lovkrav om minimumsnormeringer. I kommuner, hvor det billigste tilbud til samme aldersgruppe i kommunen er dagplejen, foreslås det således, at minimumstilskudsprocenten til privat pasning, som det gælder i dag, vil skulle være minimum 75 pct. af den billigste budgetterede nettodriftsudgift.

Det foreslås, at kravet om minimumsnormeringer i daginstitutioner, herunder den foreslåede ændring af tilskudsprocenten til privat pasning til brug for en privat pasningsordning, ikke vil skulle omfatte Rebild Kommune og Helsingør Kommune. Disse to kommuner er velfærdsaftalekommuner, og dermed omfattet af lov nr. 880 af 12. maj 2021 om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, som løber indtil den 30. september 2024. Forslaget indebærer, at Rebild Kommune og Helsingør Kommune vil blive omfattet af de nye krav fra den 1. oktober 2024, når velfærdsaftaleforsøget udløber.

3.2. Styrket kommunalt tilsyn med dagtilbud m.v.

3.2.1. Gældende ret

Kommunalbestyrelsen har efter dagtilbudslovens § 3 a, stk. 1, ansvaret for dagtilbuddene.

Det følger af dagtilbudslovens § 5, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter dagtilbudsloven og den måde, hvorpå opgaverne udføres.

Kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse retter sig både mod det indholdsmæssige i dagtilbuddene, samt på hvilken måde opgaverne udføres i dagtilbuddene. Herunder falder også tilsyn med de økonomiske forhold i dagtilbuddet, legepladssikkerhed, brandforhold, hygiejne, sundhed m.v. Kommunalbestyrelsen fører dog ikke et økonomisk tilsyn med privatinstitutioner efter dagtilbudslovens § 19, stk. 5.

Kommunalbestyrelsen skal efter dagtilbudslovens § 5, stk. 2, endvidere fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.

Kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn omfatter kommunale og selvejende daginstitutioner, udliciterede daginstitutioner og privatinstitutioner efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, herunder enheder i daginstitutioner, sprogstimulerings tilbud i form af en plads i et dagtilbud 30 timer om ugen, jf. § 11, stk. 8, kommunal og privat dagpleje efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102.

Kommunen skal endvidere føre tilsyn med private pasningsordninger efter dagtilbudslovens §§ 78 og 79, hvor forældrene modtager et økonomisk tilskud til ordningen efter dagtilbudslovens § 80, stk. 1. Det følger af dagtilbudslovens § 81, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal godkende aftalen om privat pasning mellem forældrene og den private pasningsordning og føre løbende tilsyn med ordningen. Kommunalbestyrelsens løbende tilsyn med private pasningsordninger skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen.

Det er inden for de lovfastsatte krav op til den enkelte kommune at organisere og tilrettelægge tilsynet med tilbuddene i kommunen.

3.2.2 Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser

Kommunernes tilsyn med dagtilbuddene og de private pasningsordninger spiller en central rolle for

udviklingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Samtidig har kommunens tilsyn også til formål at kontrollere, at dagtilbuddene m.v. har den fornødne pædagogiske kvalitet og efterlever gældende lovkrav, herunder kravene i dagtilbudsloven, krav til brandsikkerhed, legepladssikkerhed m.v.

Kommunens tilsyn med tilbuddene efter dagtilbudsloven er i dag overordnet reguleret. Dette giver stort rum for tilpasning af tilsynet til lokale forhold, herunder bl.a. lokale organiseringer af dagtilbudsområdet, rammer for dagtilbud m.v. Dette indebærer imidlertid også en risiko for, at tilsynet på tværs af kommuner organiseres og prioriteres meget forskelligt, så tilsynet med dagtilbuddene ikke alle steder i tilstrækkelig grad bidrager til og understøtter den løbende kvalitetsudvikling af dagtilbuddene. Herudover er der også en risiko for, at kommunen ikke har tilstrækkeligt viden om de tilbud, som ikke har den nødvendige kvalitet, og tilsynet dermed ikke opfanger og reagerer på kritisable forhold i disse tilbud.

Det er Børne- og Undervisningsministeriets vurdering, at den foreslåede ordning med nye minimumskrav til kommunernes tilsyn og etableringen af et statsligt rejsehold tilsammen vil kunne være betydningsfulde faktorer i forhold til at kunne øge kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene m.v.

Herudover er det ministeriets vurdering, at forslaget også vil styrke kommunernes myndighedsudøvelse i form af kontrol med, at dagtilbuddene efterlever relevante lovkrav, og at dagtilbuddene har den fornødne pædagogiske kvalitet.

De foreslåede regler om nye minimumskrav til kommunernes tilsyn med dagtilbud vil blive evalueret efter fire år.

3.2.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at kommunernes tilsyn med dagtilbuddene styrkes ved, at der indføres nye lovgivningsmæssige minimumskrav til tilsynet med det pædagogiske indhold i daginstitutioner, herunder obligatoriske læringstilbud samt dagplejen og puljeordninger.

Den foreslåede styrkelse af tilsynet vil skulle have fokus på den pædagogiske praksis, herunder det pædagogiske personales interaktion med børnene m.v., hvor denne praksis vil skulle ses og vurderes i sammenhæng med formålsbestemmelsen for dagtilbud.

Den foreslåede styrkelse af kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddene vil skulle indgå som et vigtigt led i at understøtte den løbende udvikling af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, ligesom det foreslåede styrkede tilsyn også vil have til formål at styrke kommunens myndighedsudøvelse i form af kontrol med, at dagtilbuddene efterlever gældende lovkrav.

Det foreslås, at kommunens tilsyn med dagtilbuddene vil skulle ske med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan.

Herudover foreslås det, at kommunen skal føre både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, og at kommunen skal sikre uvildighed i tilsynet.

Det foreslås endvidere, at tilsynet med det pædagogiske indhold vil skulle føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet.

Det foreslås, at kommunen skal foretage observationer i alle dagtilbud, og at kommunen under tilsynsbesøget vil skulle indgå i dialog med lederen og medarbejdere.

Herudover foreslås det, at kommunen efter hvert tilsynsbesøg vil skulle gå i dialog med lederen af dagtil-

buddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder eventuelle opfølgende tiltag, ligesom det foreslås, at kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om denne vurdering.

Det foreslås videre, at kommunen skriftligt skal dokumentere vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Det foreslås herudover, at den skriftlige dokumentation, hvis det vurderes relevant, skal give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag.

Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsen vil skulle iværksætte skærpet tilsyn, hvis det vurderes, at kvaliteten i de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i tilbuddet giver anledning til bekymring. Det foreslås videre, at kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn samt udarbejde en handleplan, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i tilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring.

Endelig foreslås det, at kommunalbestyrelsen minimum hvert andet år skal udarbejde og offentliggøre en tilsynsrapport for de enkelte daginstitutioner, enheder i daginstitutioner og institutionslignende puljeordninger samt en samlet tilsynsrapport for dagplejen og de dagplejelignende puljeordninger, som skal bidrage til gennemsigtighed med den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddene i kommunen. Det foreslås endvidere, at tilsynsrapporten skal offentliggøres på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

Det foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen skal beskrive og offentliggøre kommunens rammer for tilsynet, herunder hvordan kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, hvordan de sikrer uvildighed i tilsynet, hvordan de anvender observationer i tilsynet og grundlaget for iværksættelse af skærpet tilsyn og udarbejdelsen af en handleplan med henblik på opfølgning.

Kommunerne vil med de aftalte minimumskrav fortsat have et stort kommunalt råderum for tilpasning af tilsynet til lokale forhold. De nye minimumskrav vil således udstikke en ramme, som samtidig er så fleksibel, at kommunerne har mulighed for at prioritere tilsynsressourcerne de steder, hvor der er størst behov.

De foreslåede styrkede krav til kommunernes tilsyn med dagtilbuddene vil ikke ændre ved ansvarsfordelingen, idet det fortsat er kommunalbestyrelsen, som har det fulde ansvar for dagtilbuddene.

Kommunalbestyrelsen skal i henhold til gældende ret føre løbende tilsyn med private pasningsordninger, hvortil forældrene modtager tilskud efter dagtilbudslovens § 80, hvor det er et krav, at kommunalbestyrelsens tilsyn skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen.

Det foreslåede krav om at indføre minimumskrav til kommunens tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbuddet vil således medføre, at kommunens tilsyn med de private pasningsordninger ligeledes vil blive styrket.

Det foreslås, at de foreslåede krav til kommunernes tilsyn med dagtilbud skal træde i kraft den 1. januar 2022. Det foreslås videre, at kommunerne senest den 1. maj 2022 skal overholde kravene.

Det foreslås videre, at de foreslåede krav til kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold, herunder tilsynet med de fysiske rammer, der understøtter de pædagogiske læringsmiljøer, ikke vil skulle omfatte Rebild Kommune og Helsingør Kommune. Disse to kommuner er velfærdsaftalekommuner, som er omfattet af lov nr. 880 af 12. maj 2021 om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet, som løber indtil den 30. september 2024. Det foreslås, at Rebild Kommune og Helsingør Kommune vil blive omfattet af de nye krav til kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold fra den 1. oktober 2024, når velfærdsaftaleforsøget udløber.

3.3. Optagelse af børn fra andre kommuner

3.3.1. Gældende ret

Det er fastsat i dagtilbudslovens kapitel 4 om optagelse og pasningsgaranti i opholdskommunen i § 23, stk. 1, at alle børn har adgang til at blive optaget i et dagtilbud indtil skolestart, som er det tidspunkt, hvor barnet enten begynder i fritidshjem eller skolefritidsordning (SFO) forud for undervisningsstart, påbegynder hjemmeundervisning eller starter i børnehaveklasse. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen på alle hverdage med undtagelse af den 5. juni og den 24. december skal tilbyde forældre pasningsgaranti i dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3.

Efter dagtilbudslovens § 26, stk. 1, i samme kapitel træffer kommunalbestyrelsen afgørelse om optagelse i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Efter § 26, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at selvejende og udliciterede daginstitutioner og private dagplejere helt eller delvist selv træffer afgørelse om optagelse. Det følger af stk. 3, at privatinstitutioner træffer afgørelse om optagelse i privatinstitutionen, og at kommunalbestyrelsen ikke kan anvise plads i privatinstitutioner.

Efter dagtilbudslovens § 27, stk. 1, fastsætter og offentliggør kommunalbestyrelsen retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, herunder for ansøgning om optagelse, jf. dog §§ 27 a, 27 b og 27 c. Kommunalbestyrelsen skal inden for rammerne af retningslinjerne sikre, at forældre, der står på venteliste, jf. § 27 c, til en plads i et dagtilbud, og som tilkendegiver fortsat interesse for pladsen, anvises plads efter anciennitet.

Den enkelte kommunalbestyrelse skal fastsætte retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud ud fra lokale forhold og træffer afgørelse om anvisning af en plads i et konkret dagtilbud ud fra forældreønsker, familiens tidsmæssige behov, kapacitetshensyn m.v. Retningslinjerne fastsættes ud fra lokale forhold og kan inden for rammerne af pasningsgarantien tage hensyn til eksempelvis,

- forældre tilknyttet arbejdsmarkedet, ledige forældre, der får arbejde og forældre, som er under uddannelse,
- at kontanthjælpsmodtagere, forsikrede ledige, revalidender m.fl., der ikke umiddelbart kan komme i ordinært job, kan få tilbud om aktivering m.v. og dermed støttes i en indslusning på arbejdsmarkedet,
- børn henvist fra anden myndighed, speciallæge eller fra andre afdelinger/dagtilbud i kommunen,
- at søskende kan komme i samme dagtilbud,
- børn der på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller astma/allergi har behov for en plads i et specielt indrettet dagtilbud,
- sammensætning af børnegrupperne med hensyn til alder, køn og dagtilbuddets geografiske placering i forhold til familiens bopæl, arbejdsplads m.v.

I dagtilbudslovens kapitel 4 om plads i dagtilbud i anden kommune er det fastsat i § 28, at alle børn har adgang til at blive optaget i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, i en anden kommune end opholdskommunen fra det tidspunkt, hvor forældrene har fået tilsagn om et tilskud fra opholdskommunen til brug for dagtilbud, jf. dog stk. 2. Det følger af stk. 2, at kommunalbestyrelsen kan beslutte at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner af kapacitetsmæssige årsager og under væsentlige hensyn til børn fra kommunen. Det er fastsat i stk. 3, at alle børn i forbindelse med flytning til en anden kommune har ret til at bevare en plads i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3.

3.3.2. Børne- og Undervisningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Børne- og Undervisningsministeriets vurdering, at der er behov for at etablere en klar hjemmel, som i helt særlige tilfælde giver kommuner mulighed for at optage et barn fra en anden kommune i et dagtilbud som følge af, at barnet har midlertidigt ophold i kommunen på grund af langvarig behandling

på et hospital, forud for andre børn i kommunen og uanset, at kommunen har lukket for ventelisten for optagelse af børn i dagtilbud fra andre kommuner.

Det foreslås på den baggrund, at kommunalbestyrelsen i helt særlige tilfælde kan optage et barn fra en anden kommune i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4 og § 21, stk. 2 og 3, forud for andre børn og uanset, om kommunalbestyrelsen har besluttet at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner, jf. § 28, stk. 2.

4. Konsekvenser for opfyldelsen af FN's verdensmål

Forslaget om at indføre minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrke det kommunale tilsyn med dagtilbud, vurderes at understøtte FN's verdensmål, delmål 4.2, hvorefter det inden 2030 skal sikres, at alle piger og drenge har adgang til dagtilbud af høj kvalitet, så de er klar til grundskolen.

5. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget skønnes at have økonomiske konsekvenser for kommunerne. Konkret vil lovforslaget medføre kommunale merudgifter som følge af indførelsen af lovbundne minimumsnormeringer i daginstitutioner og styrkelsen af det kommunale tilsyn med dagtilbud.

Der er afsat 1.567,1 mio. kr. (2021-pl) i 2024 og frem til lovbundne minimumsnormeringer, idet lovbundne minimumsnormeringer kræver ansættelse af mere pædagogisk personale i 2024 og frem. Derudover er der afsat 30 mio. kr. (2021-pl) i 2022 og frem til en styrkelse af det kommunale tilsyn med dagtilbud.

Lovforslagets kommunaløkonomiske konsekvenser skal forhandles med kommunerne i henhold til Det Udvidede Totalbalanceprincip (DUT-princippet).

Lovforslaget vedrører ikke regionerne eller staten og har derfor ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for regionerne eller staten.

Det er vurderingen, at lovforslaget følger principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Den foreslåede styrkelse af tilsynet med det pædagogiske indhold i dagtilbud vurderes at være i overensstemmelse med princip nr. 4 om sammenhæng på tværs, herunder genbrug af data, idet tilsynet vil skulle føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg. Det vil i den forbindelse være op til den enkelte kommune at beslutte, hvilke data, der indgår i kommunens tilsyn. Det er beskrevet nærmere i lovforslagets specielle bemærkninger, hvilke kvantitative og kvalitative data der kan være relevant for kommunerne at inddrage i tilsynet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Forslaget om minimumsnormeringer kan få administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det foreslåede krav om, at kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at privatinstitutioner opfylder samme normeringsniveau som det gennemsnitlige niveau i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner og institutionslignende puljeordninger i kommunen vil i lighed med i dag f.eks. kunne ske ved, at kommunen beder privatinstitutionen om at indsende dokumentation for dette hvert år.

De administrative konsekvenser for erhvervslivet vurderes at udgøre under 4 mio. kr., og kvantificeres derfor ikke.

Det er vurderingen, at principperne for agil erhvervsrettet regulering ikke er relevante.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ikke administrative konsekvenser for borgerne.

8. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke klimamæssige konsekvenser.

9. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljø- og naturmæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 1. september 2021 til den 24. september 2021 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Børnerådet, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnenes Bureau, Daginstitutionernes Landsorganisation (DLO), Danmarks Statistik, Dansk Erhverv, Dansk Industri (DI), Danske Handicaporganisationer (DH), Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig (DSSV), FOA – Fag og Arbejde, Foreningen til gavn for Børn og Unge (FOBU), Forældrenes Landsorganisation (FOLA), KL, Lands sammenslutningen af Foreninger for Selvstændige Børnepassere, Landsorganisationen Danske Daginstitutioner (LDD), Rådet for Børns Læring, Selveje Danmark og Selvejende og private institutioners forening (Spifo).

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/min-dreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merud-gifter (hvis ja, angiv om-fang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Lovforslaget forventes at medføre merudgifter for kommunerne. Der er afsat 1.567,1 mio. kr. (2021-pl) i 2024 og frem til lovbundne minimumsnormeringer. Derudover er der afsat 30 mio. kr. (2021-pl) i 2022 og frem til en styrkelse af det kommunale tilsyn med dagtilbud.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen.	Ingen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen.	Ingen.
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Forslaget om minimumsnormeringer kan få administrative kon-

		<p>sekvenser for erhvervslivet, idet kommunen i lighed med i dag kan bede privatinstitutionen om at indsende dokumentation for normeringen hvert år.</p> <p>De administrative konsekvenser for erhvervslivet vurderes at udgøre under 4 mio. kr., og kvantificeres derfor ikke.</p>
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen.	Ingen.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen.	Ingen.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	
Er i strid med de principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering/ Går videre end minimumskrav i EU-regulering (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det følger af § 5 i dagtilbudsloven, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i de tilbud, der drives efter dagtilbudsloven, og den måde hvorpå opgaverne udføres, herunder at rammer og eventuelle prioriterede indsatser efterleves. Det følger videre af § 5, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.

Kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre tilsyn med private pasningsordninger, hvortil forældre kan modtage et økonomisk tilskud fra kommunen, er fastsat i dagtilbudslovens § 81. Det følger heraf, at kommunens løbende tilsyn med de private pasningsordninger skal stå mål med tilsynet i et alderssvarende dagtilbud i kommunen. Der er ikke herudover bestemmelser, der regulerer indholdet af det kommunale tilsyn med daginstitutioner, enheder i daginstitutioner, dagplejen, obligatoriske læringstilbud og puljeordninger.

Kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse efter § 5 omfatter alle tilbud efter dagtilbudsloven, herunder dagtilbud, fritidshjem, klubtilbud og socialpædagogiske fritidstilbud.

Det foreslås at nyaffatte § 5.

Det foreslås med § 5, stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i daginstitutioner efter § 19, stk. 2-5, enheder i daginstitutioner efter § 19, stk. 6, dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, herunder det pædagogiske indhold, jf. §§ 5 a og b, samt den måde, opgaverne udføres på, herunder at de rammer og eventuelle prioriterede indsatser, der er fastsat efter § 3 a, stk. 2, efterleves.

Det foreslåede stk. 1 er en direkte videreførelse af gældende ret, jf. § 5, stk. 1, i dagtilbudsloven for så vidt angår kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn med daginstitutioner efter § 19, stk. 2-5, herunder sprogstimuleringstilbud i form af en plads 30 timer om ugen i en daginstitution eller en dagpleje, jf. § 11, stk. 8, enheder i daginstitutioner efter § 19, stk. 6, samt den kommunale og private dagpleje efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102.

Med undtagelse af obligatoriske læringstilbud er alle de nævnte typer af tilbud omfattet af lovens afsnit II om 'Dagtilbud til børn indtil skolealderen'.

Den foreslåede § 5, stk. 1, vil indebære, at kommunalbestyrelsens forpligtelse til at føre tilsyn med daginstitutioner, herunder enheder i daginstitutioner og sprogstimuleringstilbud i form af en plads 30 timer om ugen i en daginstitution eller en dagpleje, jf. § 11, stk. 8, samt dagplejen, obligatoriske læringstilbud og dagplejelignende og institutionslignende puljeordninger, fastsættes i en selvstændig bestemmelse.

Med det foreslåede stk. 1 vil det som noget nyt blive fastsat, at kommunalbestyrelsens tilsyn med indholdet i dagtilbuddene også forstås det pædagogiske indhold, herunder de fysiske rammer, som understøtter læringsmiljøerne.

Med den foreslåede ordning indsættes en henvisning til de foreslåede §§ 5 a og b, som foreslås at fastsætte nye krav til tilsynet med det pædagogiske indhold.

Med det pædagogiske indhold forstås de pædagogiske læringsmiljøer. De pædagogiske læringsmiljøer består af alle de muligheder for trivsel, læring, udvikling og dannelse, som dagtilbuddet giver børnene. Det omfatter således både børns leg, de planlagte og spontane aktiviteter, de daglige rutiner samt de samspil og relationer, børnene tilbydes m.v. De pædagogiske læringsmiljøer kan organiseres og tilrettelægges på mange måder, men fokus skal være på børnenes udbytte af at indgå i dem.

Det følger af stk. 1, at kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter dagtilbudslovens § 19, stk. 2-4, privatinstitutioner efter § 19, stk. 5, enheder i daginstitutioner efter § 19, stk. 6, den kommunale og private dagpleje efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 vil blive omfattet af de foreslåede styrkede krav til kommunalbestyrelsens tilsyn med det pædagogiske indhold.

Ud over forslaget om at fastsætte, at kommunalbestyrelsens tilsyn med indholdet også omfatter det pædagogiske indhold, herunder de fysiske rammer, der understøtter de pædagogiske læringsmiljøer, samt at indsætte en henvisning til de nye foreslåede styrkede krav til kommunalbestyrelsens tilsyn med det pædagogiske indhold, jf. de foreslåede §§ 5 a og b, er der med stk. 1 ikke tilsigtet en ændring af gældende ret for så vidt angår kommunernes tilsyn med tilbuddenes rammer, herunder f.eks. tilsynet med legeplads-sikkerhed, tilsyn med brandsikkerhed, tilsyn med, at de bygninger, som dagtilbuddene har til huse i, er sikre og sundhedsmæssigt forsvarlige mv. Denne del af kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse er således uændret.

Det foreslåede stk. 1 vil endvidere indebære, at kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn med fritidshjem og klubtilbud mv. samt pligt til at føre tilsyn med, at de mål og rammer for fritidshjem og klubtilbud

mv., der er fastsat efter dagtilbudslovens § 3, efterleves, fastsættes i selvstændigt stykke. Der henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 5, stk. 4.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsens tilsyn med dagtilbud m.v. i henhold til gældende ret vil skulle ses i sammenhæng med den generelle tilsynspligt, der følger af servicelovens § 146, hvoraf det følger, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse i overensstemmelse med gældende ret endvidere skulle ses i sammenhæng med den udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, stk. 1, hvorefter personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, herunder ansatte i dagtilbud mv., skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte. Ligeledes gælder der efter servicelovens § 153 en udvidet underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelse af deres erhverv får kendskab til forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter serviceloven.

Det foreslås med § 5, *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet, herunder beskrive hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold, jf. stk. 1, tilrettelægges, og

- 1) hvordan kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 2 og 3,
- 2) hvordan kommunen anvender data, herunder observationer i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 4 og 5, og
- 3) processen for iværksættelse af skærpet tilsyn og for udarbejdelse af en handleplan, jf. § 5 b, stk. 3-5.

Den foreslåede § 5, stk. 2, er en uændret videreførelse af gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 5, stk. 2, for så vidt angår kommunalbestyrelsens pligt til at fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet.

Det foreslås, at offentliggørelse af kommunens rammer vil skulle ske på kommunens hjemmeside.

Det foreslås som noget nyt, at kommunen som led i at fastsætte og offentliggøre rammerne for kommunens tilsyn også vil skulle beskrive, hvordan kommunens tilsyn med det pædagogiske indhold er tilrettelagt i kommunen, herunder hvordan kommunen anvender uanmeldte og anmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet, hvordan kommunen anvender data, herunder observationer i tilsynet og hvordan processen for iværksættelse af skærpet tilsyn og for udarbejdelse af en handleplan er tilrettelagt og forløber.

Det foreslåede stk. 2 har til formål at sikre gennemsigtighed med kommunalbestyrelsens tilsyn, således at såvel borgere som dagtilbuddene m.fl. ved, hvordan kommunens tilsyn med det pædagogiske indhold er tilrettelagt, på hvilket grundlag tilsynsbesøg finder sted, og hvad der præcist finder sted, når en kommune beslutter at føre et skærpet tilsyn og udarbejde en handleplan.

Det foreslåede stk. 2 vil indebære, at kommunen vil skulle beskrive, hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold tilrettelægges, herunder hvilken tilgang eller metode, der observeres ud fra, om der anvendes en fælles observationsmetode i alle daginstitutioner og dagplejen m.v., hvilke møder der afholdes i forbindelse med tilsynet, hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold føres i henholdsvis daginstitutioner eller dagplejen. Kommunen vil ligeledes skulle beskrive, hvordan den vælger at anvende anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, herunder hvor ofte der føres anmeldte tilsynsbesøg i alle dagtilbud, hvor ofte der føres uanmeldte tilsynsbesøg, hvordan et uanmeldt tilsynsbesøg kan foregå m.v. Endvidere vil kommunen skulle beskrive, hvordan den sikrer uvildighed i tilsynet.

Det foreslåede stk. 2 vil ligeledes indebære, at kommunen vil skulle beskrive, hvilke kvalitative og

kvantitative data, der inddrages i et tilsyn, om der særligt lægges vægt på bestemte typer af data, om kommunen anvender observationer i både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg eller efter behov m.v. I forhold til en nærmere beskrivelse af det foreslåede krav om, at kommunen skal føre tilsyn med inddragelse af data, og at kommunen skal foretage observationer som en del af tilsynet henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 5 a, stk. 4 og 5.

Det foreslåede stk. 2 vil også betyde, at kommunen vil skulle beskrive, hvad der konkret finder sted, når en kommune beslutter at føre et skærpet tilsyn med et dagtilbud og udarbejder en handleplan og den efterfølgende konkrete proces, så der er gennemsigtighed i forhold til, hvad der sættes i værk, og hvordan der følges op. Der henvises endvidere til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 5 b, stk. 3-5.

Det vil være den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme vil skulle beslutte formen på og omfanget af beskrivelsen af tilsynet med det pædagogiske indhold. Kommunen vil skulle offentliggøre beskrivelsen af dens rammer for tilsynet med det pædagogiske indhold m.v. på kommunens hjemmeside.

Kommunen vil kunne benytte sig af det kommende statslige rejseholds tilbud om sparring og rådgivning i forhold til opgaven med at udarbejde en rammebeskrivelse, der lever op til lovkravene og sikrer gennemsigtighed og tydelighed for såvel borgere som medarbejdere.

Det foreslås med § 5, *stk. 3, 1.-3. pkt.*, at kommunalbestyrelsen minimum hvert andet år skal offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt daginstitution efter § 19, stk. 2-5, og institutionslignende puljeordning med tilskud efter §§ 101 og 102. For daginstitutioner med flere enheder efter § 19, stk. 6, skal der minimum hvert andet år offentliggøres én tilsynsrapport for hver enkelt enhed. Kommunalbestyrelsen skal for dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, og dagplejelignende puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 minimum hvert andet år offentliggøres en samlet tilsynsrapport for dagplejen.

Det foreslåede § 5, stk. 3, 1.-3. pkt. indebærer, at kommunalbestyrelsen minimum hvert andet år vil skulle offentliggøre en tilsynsrapport for den enkelte daginstitution på kommunens hjemmeside, hvormed forstås en tilsynsrapport for henholdsvis den enkelte kommunale, selvejende og udliciterede daginstitution, privatinstitution og institutionslignende puljeordning.

Med institutionslignende puljeordning forstås ordninger med mere end 10 børn, som ikke bliver passet i privat hjem eller i hjemligt miljø.

Herudover indebærer forslaget, at kommunalbestyrelsen minimum hvert andet år vil skulle offentliggøre en tilsynsrapport for hver enhed i en daginstitution, ligesom kommunen vil skulle offentliggøre en samlet tilsynsrapport for den kommunale og private dagpleje og de dagplejelignende puljeordninger på kommunens hjemmeside.

Med dagplejelignende puljeordninger forstås ordninger, hvor der højst passes 10 børn i privat hjem eller i hjemligt miljø.

Det vil skulle fremgå af tilsynsrapporten for en daginstitution, hvori der ligger et obligatorisk læringstilbud, jf. dagtilbudslovens § 44 a, hvordan kravene til indholdet i det obligatoriske læringstilbud efterleves, jf. dagtilbudslovens § 44 b.

Det foreslås, at tilsynsrapporten vil skulle indeholde relevante oplysninger vedrørende vurderingen af kvaliteten af dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljøer fra de tilsynsbesøg, kommunen har foretaget, hvor evt. konkrete anvisninger og besluttede udviklingsmål eller lignende også vil kunne indgå i rapporten.

Inden for den lovfastsatte ramme vil det være op til den enkelte kommune at beslutte, hvilke oplysninger

der skal fremgå af tilsynsrapporten, og hvordan den skal udformes, hvor formålet med tilsynsrapporten er, at den både bidrager til åbenhed om kvaliteten og kan anvendes og indgå på en meningsfyldt måde i den løbende kvalitetsudvikling af dagtilbuddene m.v.

Det vil være et krav, at de oplysninger, som indgår i tilsynsrapporterne, blandt andet skal omhandle vurderingen af den pædagogiske kvalitet, herunder om der er eller har været udfordringer med denne. Det følger ligeledes, at der ikke vil skulle offentliggøres oplysninger fra dagtilbud, som er personhenførbare.

Forslaget indebærer, at tilsynsrapporten ikke alene vil skulle indeholde oplysninger om de strukturelle forhold i det konkrete tilbud som f.eks. normering, organisering m.v., men at der også vil skulle indgå oplysninger om kommunens samlede vurdering af den pædagogiske kvalitet i det pågældende dagtilbud.

Den samlede tilsynsrapport for hele dagplejen vil skulle indeholde oplysninger fra kommunens tilsyn med dagplejen, som kommunen vurderer er relevante for borgerne i kommunen i forhold til at få indblik i kvaliteten i dagplejens læringsmiljøer. Disse oplysninger vil skulle være mere generelle og gå på tværs af de enkelte dagplejehjem, så det sikres, at der ikke er oplysninger, som kan føres tilbage til den enkelte dagplejer.

Formålet med forslaget er videre, at tilsynsrapporterne skal indgå som data i den løbende kvalitetsudvikling af dagtilbuddene på en måde, som giver mening i den enkelte kommune. Det vil være op til den enkelte kommune at beslutte, hvordan dette skal foregå.

Det vil være op til kommunen at vurdere og beslutte, om en tilsynsrapport ikke længere er retvisende, og om tilsynsrapporten på den baggrund skal erstattes med en ny og aktuel tilsynsrapport.

Det foreslås med § 5, stk. 3, 4. pkt., at tilsynsrapporten skal offentliggøres på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

Forslaget indebærer, at den enkelte daginstitution, enhed i daginstitution og institutionslignende puljeordning vil skulle offentliggøre den relevante tilsynsrapport på daginstitutionens hjemmeside. Hvis daginstitutionen ikke har en hjemmeside, vil det foreslåede krav kunne opfyldes ved, at tilsynsrapporten hænges op i daginstitutionen et relevant sted, hvor forældrene har deres daglige gang.

Formålet er, at forældrene også har mulighed for at se, hvordan kommunen vurderer den pædagogiske kvalitet i dagtilbuddet.

For så vidt angår dagplejen vil den foreslåede bestemmelse indebære, at tilsynsrapporten for den samlede dagpleje, hvormed forstås den kommunale og private dagpleje og de dagplejelignende puljeordninger, vil skulle offentliggøres på det enkelte dagplejehjems hjemmeside. Hvis det enkelte dagplejehjem ikke har en hjemmeside, vil det foreslåede krav kunne opfyldes ved, at tilsynsrapporten hænges op i dagplejehjemmet et relevant sted, hvor forældre har deres daglige gang.

Det foreslås med § 5, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i fritidshjem efter § 52, stk. 2-5, og klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge efter § 66, stk. 2-5, og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves. Der foreslås endvidere, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet.

Det foreslåede stk. 4 er en fuldstændig videreførelse af gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 5, stk. 1 og 2, for så vidt angår kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn med indholdet i fritidshjem, klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge, herunder pligt til at føre tilsyn med, at

de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves, og pligt til at fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet.

Forslaget medfører, at kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn med indholdet i fritidshjem, klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud til større børn og unge, herunder pligt til at føre tilsyn med, at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves, og pligt til at fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet, af lovtekniske årsager vil blive fastsat i nyt selvstændigt stykke.

Forslaget betyder således, at kommunalbestyrelsens pligt til at føre tilsyn med henholdsvis dagtilbud og fritidshjem, klubtilbud m.v. fremover ikke er fastsat i samme bestemmelse, jf. også den foreslåede § 5, stk. 1. Der er med den foreslåede § 5, stk. 4 ikke tilsigtet en ændring af gældende ret for så vidt angår kommunalbestyrelsens tilsyn med fritidshjem og klubtilbud m.v.

Det foreslås, at kommunalbestyrelsens tilsyn med fritidshjem, klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud efter dagtilbudslovens vil skulle ses i sammenhæng med den generelle tilsynspligt, der følger af servicelovens § 146, hvoraf det følger, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med de forhold, hvorunder børn og unge under 18 år i kommunen lever. Forslaget ligger i forlængelse af gældende ret.

Herudover vil kommunalbestyrelsens tilsynsforpligtelse endvidere skulle ses i sammenhæng med den udvidede underretningspligt efter servicelovens § 153, hvorefter personer, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, herunder ansatte i fritidshjem, klubtilbud m.v. skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte. Ligeledes gælder der efter servicelovens § 153, stk. 2, en udvidet underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelse af deres erhverv får kendskab til forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter serviceloven. Forslaget ligger i forlængelse af gældende ret.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i de almindelige bemærkninger om styrket tilsyn med dagtilbud.

Til nr. 2

Kommunalbestyrelsen har i henhold til gældende ret pligt til at føre tilsyn med alle dagtilbud, men der er herudover ikke fastsat regler, der stiller krav til, hvordan kommunen skal føre tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud.

Den foreslåede § 5 a er ny, og den foreslås at fastsætte minimumskrav til kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud.

Det foreslås, at den foreslåede § 5 a vil skulle fastsætte krav til kommunernes tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud, herunder at de fysiske rammer understøtter et godt læringsmiljø.

Det foreslås med § 5 a, stk. 1, at tilsynet med det pædagogiske indhold i dagtilbud omfattet af § 5, stk. 1, skal føres med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 2.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsens tilsyn med det pædagogiske indhold efter den foreslåede § 5, stk. 1, i alle daginstitutioner, enheder i daginstitutioner, dagplejen og puljeordninger vil skulle ske med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudsloven § 8, stk. 2, som efter gældende ret er kendetegnende for og udgør fundamentet for det pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i danske dagtilbud.

Det fælles pædagogiske grundlag består, jf. dagtilbudslovens § 8, stk. 2, af ni centrale elementer, som er henholdsvis børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring, børnefællesskaber, det pædagogiske

læringsmiljø, forældresamarbejde, børn i udsatte positioner og sammenhæng med børnehaveklassen. De ni elementer i det pædagogiske grundlag udgør den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommunen vil skulle tilrettelægge tilsynet på en måde, så de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene vurderes med afsæt i elementerne i det pædagogiske grundlag.

Formålet er, at tilsynet med det pædagogiske indhold i alle dagtilbud vil skulle ske med udgangspunkt i det fælles og lovfunderede fundament, hvorpå dagtilbuddene skal arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse, jf. også formålsbestemmelsen for dagtilbud.

Formålet er endvidere, at tilsynet med det pædagogiske indhold skal danne udgangspunkt for en vurdering af, om kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i det enkelte dagtilbud lever op til det lovfastsatte formål med dagtilbud og kravene i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens §§ 7-9. Dagtilbudslovens § 7 fastsætter blandt andet, at dagtilbud skal fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv.

Daginstitutioner og dagpleje er to forskellige typer af tilbud til børn, hvor dagplejen er kendetegnet ved, at den enkelte dagplejer som udgangspunkt arbejder alene, ligesom uddannelsesniveaue typisk er lavere i dagplejen end i daginstitutioner. Dagplejere har derfor ikke på samme måde som personalet i daginstitutioner mulighed for løbende og daglig faglig sparring med kolleger om børnene. Af den årsag er der også typisk en hyppigere løbende dialog og sparring mellem den enkelte dagplejer og f.eks. en dagplejepædagog, dagplejeleder eller en pædagogisk konsulent i kommunen. Den løbende dialog og sparring i dagplejen vil typisk ligge ud over kommunens tilsyn med dagplejen efter dagtilbudslovens § 5.

Af disse årsager vil den foreslåede styrkelse af tilsynet med det pædagogiske indhold med henholdsvis daginstitutioner og dagplejen skulle organiseres og tilrettelægges på forskellige måder, så det afspejler de forskellige vilkår, som er gældende i de to typer af tilbud.

Det foreslås med § 5 a, *stk. 2*, at tilsynet vil skulle tilrettelægges, så der både foretages anmeldte og uanmeldte besøg i alle dagtilbud omfattet af § 5, *stk. 1*.

Med dagtilbud forstås daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, *stk. 2-5*, enheder i daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, *stk. 6*, puljeordninger med tilskud efter dagtilbudslovens §§ 101 og 102 og dagplejen, jf. dagtilbudslovens § 21, *stk. 2 og 3*.

Med anmeldte besøg forstås besøg, hvor den tilsynsførende og lederen af dagtilbuddet på forhånd har aftalt en dato for besøget, så det enkelte dagtilbud ved, at de vil få besøg af en tilsynsførende fra kommunen en given dato.

Med uanmeldte besøg forstås besøg, der ikke på forhånd varsles af den tilsynsførende, så den pågældende daginstitution, enhed i daginstitutionen, dagplejer eller puljeordning ikke kender datoen for besøget og derfor ikke har mulighed for at forberede sig.

Såvel anmeldte som uanmeldte tilsynsbesøg har til formål at vurdere kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer og skabe videndeling mellem forvaltning og tilbud. Begge typer af besøg vil kunne have fokus på såvel udvikling af dagtilbuddets kvalitet som kontrol med, at dagtilbuddet efterlever gældende lovkrav og har den fornødne pædagogiske kvalitet. Uanmeldte besøg giver mulighed for at vurdere de pædagogiske læringsmiljøer, uden at det konkrete dagtilbud på forhånd har haft mulighed for at

forberede besøget. Uanmeldte tilsynsbesøg vil således typisk have større fokus på kontrol end anmeldte tilsynsbesøg.

Der kan være forskellige forhold i det enkelte dagtilbud, der betyder, at kommunen vurderer, at der er behov for flere anmeldte eller uanmeldte tilsynsbesøg i det enkelte dagtilbud, eller at det er nødvendigt at iværksætte et skærpet tilsyn. Det kan f.eks. være på baggrund af højt sygefravær, klager, eller andre indikationer på, at der er bekymrende forhold i dagtilbuddet.

Hvis kommunen på et anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg vurderer, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring, skal kommunen iværksætte skærpet tilsyn med dagtilbuddet. Såfremt kommunen vurderer, at der er grundlag for alvorlig bekymring, skal kommunen også udarbejde en handleplan, jf. den foreslåede § 5 b, stk. 3-5.

Hvis kommunen f.eks. modtager en klage fra forældre eller på anden vis får viden om konkrete forhold i et dagtilbud, hvor kommunen vurderer, at den pågældende klage eller viden giver anledning til bekymring, vil kommunen skulle iværksætte et skærpet tilsyn. Såfremt kommunen vurderer, at oplysningerne giver anledning til alvorlig bekymring, skal kommunen også udarbejde en handleplan, jf. den foreslåede § 5 b, stk. 4.

Det foreslåede krav om, at kommunen vil skulle føre anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg vil indebære, at kommunen, i daginstitutioner, hvori der ligger et obligatorisk læringstilbud, vil skulle føre tilsyn med det obligatoriske læringstilbud samtidig med, at der føres tilsyn med daginstitutionen.

Det vil være et krav, at der vil skulle føres anmeldte og uanmeldte tilsyn i alle dagtilbud m.v., hvor det inden for den lovfastsatte ramme vil være op til den enkelte kommune at beslutte, hvor ofte der skal foretages anmeldte og uanmeldte besøg i de enkelte daginstitutioner, enheder i daginstitutioner, dagplejen m.v.

Det foreslås med § 5 a, *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen skal sikre uvildighed i tilsynet.

Med uvildighed forstås, at tilsynet med dagtilbud, jf. det foreslåede § 5, stk. 1, skal tilrettelægges og udføres på en måde, som understøtter, at den tilsynsførende i videst mulig omfang er upartisk og kan forholde sig neutral i forhold til det dagtilbud, som den tilsynsførende skal vurdere.

Med dagtilbud forstås daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, enheder i daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 6, puljeordninger med tilskud efter dagtilbudslovens §§ 101 og 102 og dagplejen, jf. dagtilbudslovens § 21, stk. 2 og 3.

Kommunalbestyrelsen vil kunne sikre uvildighed i tilsynet ved, at tilsynet føres på et tydeligt grundlag. Hermed forstås, at tilsynet f.eks. føres på baggrund af en systematisk og ensartet tilsynsmetode, som sikrer, at den tilsynsførende vurderer kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i de enkelte dagtilbud på en ensartet og en på forhånd defineret og besluttet måde.

Som led i at sikre uvildighed i tilsynet kan kommunen i tilrettelæggelsen af tilsynet f.eks. overveje, om det bør være forskellige personer, der fører tilsyn med et dagtilbud, og om det i alle tilfælde skal være den samme person, som både fører tilsyn med det enkelte dagtilbud, og som samtidig har ansvar for f.eks. den løbende faglige sparring med det pågældende dagtilbud, kompetenceudvikling i dagtilbuddet m.v. Den tilsynsførendes viden om og kendskab til dagtilbuddet kan være vigtig i forhold til at understøtte udviklingen af den pædagogiske kvalitet. Kendskabet og relation til dagtilbuddet kan dog også skabe risiko for, at den tilsynsførende ikke i tilstrækkelig grad kan vurdere den pædagogiske kvalitet på en objektiv måde.

Herudover vil det foreslåede krav om, at tilsynet skal være baseret på både kvalitative og kvantitative data, så der inddrages forskellige perspektiver på indholdet og kvaliteten i dagtilbud, jf. den foreslåede § 5 a, stk. 4, også indgå som et væsentligt element i forhold til at sikre uvildighed i tilsynet.

Kommunalbestyrelsen vil i henhold til gældende regler skulle tilrettelægge tilsynet med dagtilbuddene, så kommunen efterlever kravet om uvildighed og upartiskhed i tilsynet. Den tilsynsførende skal således overholde de gældende habilitetsregler i forvaltningsloven, som indebærer, at den tilsynsførende ikke må have relationer til leder og personale, som gør den tilsynsførende inhabil efter reglerne herom i forvaltningslovens §§ 3-6, herunder reglen i forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 5, hvorefter den tilsynsførende vil være inhabil, hvis der foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om den tilsynsførendes upartiskhed. Efter denne bestemmelse vil f.eks. et nært venskabsforhold eller omvendt et konstaterbart uvenskab over for en person, der er part i sagen, kunne begrunde inhabilitet.

Det vil være den enkelte kommune, der inden for rammerne af dagtilbudsloven og forvaltningslovens regler om habilitet m.v. vil skulle beslutte, hvordan tilsynet med dagtilbud konkret skal tilrettelægges, herunder på hvilket grundlag og hvem der konkret vil skulle føre tilsynet, så kommunen efterlever det foreslåede krav om uvildighed i tilsynet og det gældende lovkrav om upartiskhed i tilsynet.

Det foreslås med § 5 a, *stk. 4*, at tilsynsbesøget vil skulle føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg, jf. § 5 b, stk. 2, samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet. Har der tidligere været iværksat et skærpet tilsyn med dagtilbuddet, og har der eventuelt også været udarbejdet en handleplan, jf. den foreslåede § 5 b, stk. 3-5, skal viden herfra i relevant omfang indgå i grundlaget for det enkelte tilsynsbesøg.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er, at kommunen forud for et tilsynsbesøg har inddraget en række relevante og aktuelle oplysninger om det konkrete dagtilbud, som ud fra forskellige perspektiver og dermed på et bredt grundlag giver indsigt i indholdet i dagtilbuddet og kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø. De forskellige oplysninger vil således skulle danne baggrund for tilsynsbesøget, ligesom oplysningerne vil kunne give den tilsynsførende et grundlag for at vurdere, om der er konkrete forhold, der særligt skal være fokus på, når kommunen fører tilsynet, herunder viden om hvad der eventuelt tidligere har været fokus på og sat i værk.

Med data menes forskellige typer af oplysninger om tilbuddet, som er fremkommet via forskellige metoder.

Det kan være oplysninger om tilbuddets rammer, herunder f.eks. om normering, gruppestørrelse, fysiske rammer, sygefravær og uddannelsessammensætning.

Det vil også kunne være oplysninger om tilbuddets proceskvalitet, herunder f.eks. ledelse, forældresamarbejde, inddragende samspil mellem det pædagogiske personale og børnene, inddragelse af børneperspektiv, leg, rutiner og planlagte aktiviteter. Desuden vil det kunne være oplysninger, der siger noget om, hvordan dagtilbuddet understøtter børnenes trivsel, børnenes kommunikative og sproglige kompetencer, hvordan børnene bliver forberedt til at starte i skole m.v.

Desuden vil data om det igangværende arbejde med den pædagogiske kvalitet, som f.eks. dagtilbuddets skriftlige læreplan og evalueringen af læreplansarbejdet også være væsentlige at inddrage i tilsynet som udgangspunkt for dialog om den pædagogiske praksis i dagtilbuddet.

Det følger af forslaget, at et tilsynsbesøg også vil skulle føres med inddragelse af skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg.

Hvis der tidligere har været iværksat et skærpet tilsyn med tilbuddet og eventuelt også har været udarbej-

det en handleplan, jf. den foreslåede § 5 b, stk. 3-5, vil viden herfra også være væsentlige oplysninger, som i relevant omfang vil skulle indgå i grundlaget for det enkelte tilsynsbesøg.

Oplysningerne om det konkrete dagtilbud vil således kunne komme fra forskellige kilder, herunder også dialog omkring f.eks. undersøgelser af medarbejdertrivsel, opgørelser af sygefravær, almindelige input fra forældre, henvendelser fra forældrebestyrelsen, forældreklager m.v. Det vil være kommunen, der vurderer, hvilke oplysninger der er relevante og skal indgå i grundlaget for tilsynsbesøget, hvor tilsynet med et dagtilbud kan bidrage til at pege på, hvilke data der er behov for at indhente.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det vil være et krav, at kommunen vil skulle basere et tilsynsbesøg på et bredt datagrundlag, så det konkrete tilsynsbesøg foretages med udgangspunkt i en bred vifte af oplysninger om forskellige forhold af relevans for vurderingen af kvaliteten af de læringsmiljøer og indhentet fra forskellige kilder.

Det vil være den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme beslutter, hvilke data der vil skulle indgå i grundlaget for tilsynet, hvordan data skal indsamles og sammenfattes, og hvordan de data, der genereres på et tilsynsbesøg, herunder observationer i læringsmiljøerne, jf. den foreslåede § 5 a, stk. 5, vil skulle indgå i opfølgning på tilsynsbesøg m.v.

Det foreslås med § 5 a, *stk. 5*, at kommunen som led i tilsynsbesøget efter § 5, stk. 1, skal foretage observationer i alle dagtilbud.

Med dagtilbud forstås daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 2-5, enheder i daginstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 19, stk. 6, puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 og dagplejen, jf. dagtilbudslovens § 21, stk. 2 og 3.

Med observationer menes strukturerede tilgange og metoder til at observere, der giver den tilsynsførende mulighed for at opleve den praksis, der bl.a. beskrives i dialogen med personalet. Observationerne kan f.eks. omhandle udvalgte dele af praksis som inddragende samspil mellem det pædagogiske personale og børnene gennem leg, rutiner, planlagte aktiviteter mv. Observationerne kan endvidere foretages på tværs af tilbuddets stuer eller grupper.

Formålet med den foreslåede § 5 a, stk. 5, er, at den tilsynsførende under tilsynsbesøget anvender forskellige metoder til at indhente oplysninger til brug for vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, så oplysningerne kan medvirke til at give den tilsynsførende en bred viden og et indblik i den pædagogiske praksis i tilbuddet.

I forhold til daginstitutioner, hvori der ligger et obligatorisk læringstilbud, vil det foreslåede krav indebære, at kommunen også vil skulle observere den pædagogiske praksis, der finder sted i det obligatoriske læringstilbud.

Det er den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme vil skulle beslutte, i hvilket omfang observationer skal indgå i de konkrete tilsynsbesøg og efter hvilke principper og med hvilken systematik, observationerne skal foretages. Den foreslåede bestemmelse vil således indebære, at det vil være den enkelte kommune, der beslutter, hvorvidt der skal indgå observationer hver gang, kommunen fører tilsyn, eller om der er forhold i de enkelte dagtilbud, der taler for, at der ikke skal foretages observationer hver gang.

Kommunen vil kunne benytte det kommende statslige rejsehøjs tilbud om sparring og rådgivning, der vil kunne bidrage til processen med at udvikle en systematik for brugen af observationer i forbindelse med tilsynet.

Det foreslås med § 5 a, *stk. 6*, at kommunen som led i tilsynsbesøget skal indgå i dialog med lederen og medarbejdere i dagtilbuddet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommunen som en del af et tilsynsbesøg i en daginstitution, enhed i en daginstitution eller en puljeordning vil skulle indgå i dialog med lederen af den konkrete institution samt indgå i dialog med medarbejdere.

Med lederen af daginstitutionen forstås f.eks. den leder, som i det daglige pædagogiske arbejde har ansvaret for den faglige ledelse af daginstitutionen, enheden i daginstitutionen eller puljeordningen, samt f.eks. den samlede ledelse af daginstitutionen, områdeleder/klyngeleder m.v. Med medarbejdere forstås det pædagogiske personale i den konkrete daginstitution.

For så vidt angår dagplejen vil bestemmelsen skulle fortolkes i forhold til den enkelte kommunes organisering af dagplejen. Såfremt den enkelte kommune f.eks. fører tilsyn med dagplejen i dagplejehjemmet eller i legestuen vil den foreslåede bestemmelse om at indgå i dialog med medarbejdere indebære, at den tilsynsførende som en del af tilsynsbesøget vil skulle indgå i dialog med den enkelte dagplejer eller med den pågældende dagplejer og eventuelt andre dagplejere, såfremt tilsynet føres i legestuen. Såfremt kommunen har organiseret dagplejen i f.eks. distrikter med ledere af de enkelte distrikter vil den tilsynsførende også skulle indgå i dialog med lederen af den eller de pågældende dagplejere som en del af tilsynsbesøget.

Formålet er, at den tilsynsførende via dialogen får lederens og personalets perspektiver på og vurdering af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i tilbuddet og de eventuelle særlige forhold i dagtilbuddet, som lederen og personalet mener, at der også bør være fokus på.

Det foreslåede krav om dialog med leder og medarbejdere kan f.eks. være planlagt dialog, som sker via et på forhånd planlagt møde, ligesom dialogen kan finde sted undervejs på tilsynsbesøget, hvor den tilsynsførende taler med det pædagogiske personale om den pædagogiske praksis, eller den tilsynsførende f.eks. observerer forhold, som kræver en nærmere uddybning. Karakteren af dialogen vil afhænge af, om tilsynsbesøget er anmeldt eller uanmeldt, idet et decideret møde mellem den tilsynsførende og det pædagogiske personale ikke vil kunne forventes, hvis kommunen kommer på uanmeldt tilsynsbesøg.

Genstandsfeltet for dialogen vil være de pædagogiske læringsmiljøer i dagtilbuddene. Afsættet for dialogen vil både kunne være forhold, der konstateres under tilsynsbesøget, ligesom det vil kunne være forhold, der fremgår af det datagrundlag, som tilsynsbesøget er baseret på.

Det styrkede tilsyn vil skulle bidrage til at udvikle kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer på baggrund af en vurdering af den aktuelle praksis og en udviklingsorienteret dialog herom. Det vil derfor være mindre relevant i den sammenhæng, hvorvidt den enkelte daginstitution eller dagpleje f.eks. har efterlevet et formkrav i relation til den pædagogiske læreplan fuldstændig korrekt.

Det vil være kommunen, der beslutter, hvordan et tilsynsbesøg konkret skal struktureres, herunder hvordan tiden skal bruges, og det vil således være op til den tilsynsførende fra kommunen at beslutte, hvor stor en del af tilsynsbesøget, der skal afsættes til dialog med leder og medarbejdere, såfremt tilsynet er planlagt.

Den foreslåede § 5 b er ny.

Det foreslås, at bestemmelse vil skulle regulere, hvordan kommunen skal følge op på et tilsyn med det pædagogiske indhold i et dagtilbud.

Det foreslås med § 5 b, *stk. 1*, at kommunen efter et tilsyn med det pædagogiske indhold skal indgå

i dialog med lederen af dagtilbuddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder eventuelle opfølgende tiltag. Det foreslås videre med stk. 1, at kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Med lederen af tilbuddet forstås f.eks. den leder, som i det daglige pædagogiske arbejde har ansvaret for den faglige ledelse af daginstitutionen, enheden i daginstitution eller puljeordningen, samt f.eks. den samlede ledelse af dagtilbuddet, områdeleder/klyngeleder m.v.

For så vidt angår dagplejen vil den foreslåede bestemmelse om dialog med lederen skulle fortolkes i forhold til den enkelte kommunes lokale organisering af dagplejen, herunder om dagplejen er centralt organiseret med en dagplejeleder for hele kommunen, om dagplejen er organiseret i f.eks. distrikter eller områder med særskilt leder m.v. Den foreslåede bestemmelse vil således for dagplejen indebære, at den tilsynsførende vil skulle indgå i dialog med den i kommunen relevante leder, hvor dialogen vil skulle omfatte vurderingen af den pædagogiske kvalitet i hele eller dele af dagplejen afhængig af kommunens organisering.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommunen efter hvert tilsynsbesøg vil skulle indgå i dialog med lederen af det pågældende tilbud om vurderingen af den pædagogiske kvalitet, herunder om den tilsynsførende vurderer, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i det enkelte dagtilbud lever op til det lovfastsatte formål med dagtilbud og kravene i den pædagogiske læreplan, jf. dagtilbudslovens §§ 7-9. Forslaget indebærer videre, at dialogen også vil skulle omfatte eventuelle opfølgende tiltag.

Via dialogen med lederen vil den tilsynsførende kunne få flere perspektiver og nuancer på den pædagogiske praksis i dagtilbuddet, herunder på de eventuelle opfølgende tiltag, som kommunen overvejer at sætte i værk. Formålet er, at lederen vil få kendskab til vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, og at lederen vil få mulighed for at give sit perspektiv på denne. Formålet er videre, at der skabes en fælles forståelse mellem leder og den tilsynsførende om, hvad vurderingen af den pædagogiske kvalitet vil indebære for det videre arbejde med udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at kommunen på baggrund af dialog med lederen af det konkrete dagtilbud vil kunne beslutte, at der iværksættes opfølgende tiltag, såfremt kommunen vurderer, at dette vil være relevant i forhold til det videre arbejde med at udvikle den pædagogiske kvalitet. Opfølgende tiltag kan f.eks. være, at der tilbydes kontinuerlig og målrettet ledersparring med henblik på at styrke den faglige ledelse af dagtilbuddet, at der iværksættes målrettet sparrings- eller kompetenceudviklingsforløb for det pædagogiske personale, at eksterne ressourcepersoner kan indgå i læringsmiljøet med henblik på at understøtte den faglige udvikling i praksis m.v.

Den foreslåede bestemmelse om, at eventuelle opfølgende tiltag vil skulle drøftes med lederen, vil således medføre, at kommunen også skal drøfte de eventuelle opfølgende tiltag med lederen, som kommunen overvejer at sætte i gang.

Dialogen med lederen, som vil give flere perspektiver på hverdagen i dagtilbuddet og de eventuelle udfordringer, der måtte være, kan betyde, at kommunen og lederen i fællesskab beslutter, at der skal iværksættes andre eller flere opfølgende tiltag end først antaget. Den foreslåede bestemmelse vil også kunne betyde, at kommunen efter dialog med lederen vil kunne beslutte, at tiltag skal iværksættes, selvom der ikke nødvendigvis er fuldkommen enighed herom.

For så vidt angår dagplejen vil den foreslåede bestemmelse skulle fortolkes i forhold til den enkelte kommunes organisering af dagplejen, herunder om dagplejen f.eks. er centralt organiseret med en dagplejeleder for hele kommunen, om dagplejen er organiseret i f.eks. distrikter eller områder med særskilt leder m.v. Den foreslåede bestemmelse i relation til at drøfte eventuelle opfølgende tiltag med lederen vil for

dagplejen således indebære, at den tilsynsførende vil skulle drøfte eventuelle opfølgende tiltag med den i kommunen relevante leder, hvor drøftelsen vil kunne være en samlet drøftelse af eventuelle opfølgende tiltag, som kommunen måtte ønske at iværksætte for hele eller dele af dagplejen.

Kommunen vil kunne benytte det kommende statslige rejseholds tilbud om sparring og rådgivning, der vil kunne bidrage til processen med at kvalificere og evaluere kommunens opfølgende tiltag i dagtilbuddet.

Det vil være op til kommunen at vurdere, hvorvidt dialogen med lederen skal finde sted før eller efter den endelige skriftlige dokumentation af tilsynsbesøget, jf. også den foreslåede § 5 b, stk. 2, og hvor dialogen konkret vil skulle finde sted.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det vil være et krav, at kommunen orienterer forældrebestyrelsen i det enkelte dagtilbud om vurderingen af den pædagogiske kvalitet, så forældrebestyrelsen har viden om resultatet af tilsynsbesøget og på den måde har mulighed for at blive involveret i det videre arbejde med udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer. Denne viden vil forældrebestyrelsen kunne bruge i det hele taget, men også hvis der på tilsynsbesøget er konstateret konkrete forhold vedrørende den pædagogiske kvalitet, som forældrebestyrelsen kan være med til at sætte fokus på eller udvikle i en positiv retning.

I forhold til dagplejen vil den foreslåede bestemmelse skulle fortolkes i forhold til den enkelte kommunes organisering af forældrebestyrelsen for dagplejen. Afhængig af organisering vil orienteringen af forældrebestyrelsen om vurderingen af den pædagogiske kvalitet i dagplejen kunne ske via en samlet orientering om kvaliteten i hele dagplejen eller i de relevante dele af dagplejen.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære, at kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om forhold, der betyder, at de vil få adgang til oplysninger, der vedrører en personalesag eller oplysninger, der i øvrigt er fortrolige. Det vil være den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme beslutter, hvorvidt orienteringen af forældrebestyrelsen skal finde sted før eller efter den endelige skriftlige dokumentation af tilsynsbesøget, jf. også den foreslåede § 5 b, stk. 2, og hvordan dialogen konkret vil skulle finde sted og tilrettelægges.

Såfremt en forældrebestyrelse har bemærkninger til en tilsynsrapport eller generelt har bemærkninger til den pædagogiske kvalitet, har forældrebestyrelsen altid mulighed for at rette henvendelse til kommunen. Såfremt kommunen vurderer det relevant, vil bemærkningerne fra forældrebestyrelsen kunne være data, som kommunen kan lade indgå som en del af grundlaget for tilsynet med dagtilbuddet.

Det foreslås med § 5 b, *stk. 2*, at kommunen skriftligt skal dokumentere tilsynet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Det foreslås herudover, at den skriftlige dokumentation, i det omfang det er relevant, skal give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag, jf. *stk. 1, 1. pkt.*

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommunen i forlængelse af hvert tilsynsbesøg vil skulle sammenfatte og beskrive skriftligt, hvad der er konstateret på tilsynsbesøget, og hvordan kommunen har vurderet kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Formålet med dokumentationen er, at der skabes et skriftligt grundlag for det videre arbejde med udvikling af den pædagogiske kvalitet, ligesom formålet er, at såvel kommunen som det konkrete dagtilbud kan se, hvad der er konstateret på tilsynsbesøget, og hvordan den pædagogiske kvalitet i læringsmiljøerne er vurderet, så dette ikke efterfølgende giver anledning til tvivl.

Herudover er formålet med den skriftlige dokumentation, at også andre relevante personer, der ikke har udført tilsynet, men som f.eks. efterfølgende er blevet ansat i kommunen og har fået til opgave at føre tilsyn i det konkrete dagtilbud, vil kunne bruge oplysninger herfra som led i forberedelse af et

kommende tilsynsbesøg. I den skriftlige dokumentation vil der også kunne medtages oplysninger fra det datagrundlag, som tilsynsbesøget er baseret på, jf. den foreslåede § 5 a, stk. 4, hvis det vurderes relevant for vurderingen af den pædagogiske kvalitet i tilbuddet.

Det foreslåede krav om, at kommunen efter et tilsynsbesøg vil skulle dokumentere tilsynet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer vil indebære, at kommunen i de daginstitutioner, hvori der ligger et obligatorisk læringstilbud, også vil skulle forholde sig til den pædagogiske praksis og de pædagogiske læringsmiljøer i det obligatoriske læringstilbud.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at de eventuelle opfølgende tiltag, som kommunen har været i dialog med lederen af dagtilbuddet om, jf. den foreslåede stk. 1, 1. pkt., også vil skulle fremgå af den skriftlige dokumentation af tilsynsbesøget.

Det er den enkelte kommune, der, inden for den lovfastsatte ramme, vil skulle beslutte formen på og omfanget af den skriftlige dokumentation, herunder hvilke oplysninger, der skal indgå i den skriftlige dokumentation.

Det foreslås med § 5 b, *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen skal iværksætte et skærpet tilsyn, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring.

Den foreslåede *stk. 3* indebærer, at kommunen i tilfælde, hvor et anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg eller viden andre steder fra, jf. den foreslåede § 5 a, *stk. 2*, giver anledning til bekymring, vil være forpligtet til at iværksætte et skærpet tilsyn.

Med et skærpet tilsyn forstås et mere intensivt og fokuseret tilsyn, der afhængig af de konkrete forhold, f.eks. vil kunne ske via et øget antal anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg, hvor der vil skulle være fokus specifikt på de forhold, der har givet anledning til bekymring og iværksættelse af det skærpede tilsyn.

Forhold, der vil kunne nødvendiggøre iværksættelse af skærpet tilsyn, vil f.eks. kunne være bekymring for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder interaktionen mellem det pædagogiske personale og børn, organiseringen af læringsmiljøerne, forældresamarbejdet, udvikling af børnenes sociale og sproglige kompetencer, arbejdet med at skabe gode overgange fra børnehave til skole, herunder vanskeligheder i skolestart m.v. Andre bekymrende forhold vil kunne være dårlig medarbejdertrivsel, højt sygefravær, henvendelser fra forældrebestyrelsen, stor udskiftning af børn, forældreklager m.v. De ovenstående eksempler er ikke udtømmende.

De konkrete forhold, som giver anledning til bekymring, vil typisk blive konstateret på et anmeldt eller uanmeldt tilsynsbesøg, men det vil ikke være et krav.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således også, at kommunen vil skulle iværksætte et skærpet tilsyn, hvis kommunen vurderer, at der kan være bekymrende forhold i et dagtilbud, hvor oplysningerne om disse forhold er fremkommet f.eks. via forældreklager til forvaltningen eller det politiske niveau i kommunen.

Formålet med at iværksætte et skærpet tilsyn er, at der fra kommunens side bliver fulgt op og sættes opfølgende tiltag i gang i dagtilbuddet, hvis der viser sig bekymrende forhold i dagtilbuddet, der kræver nærmere undersøgelse og yderligere indsats. Formålet er videre, at der fra kommunens og dagtilbuddets side bliver taget hånd om bekymrende forhold, og at der bliver arbejdet fokuseret med at rette op på forholdene og på at udvikle den pædagogiske kvalitet.

I forhold til selvejende daginstitutioner, hvor kommunen ikke er arbejdsgiver for det pædagogiske perso-

nale, vil kommunen kunne indgå i dialog med den selvejende daginstitutionens bestyrelse og den daglige leder af institutionen omkring årsagerne til, at kommunen har besluttet at iværksætte et skærpet tilsyn. Institutionsbestyrelsen har det overordnede ansvar for institutionens drift m.v., hvor mange opgaver i dagligdagen vil være overdraget til den selvejende daginstitutionens leder og personale, som skal føre bestyrelsens beslutninger ud i livet. Kommunen vil således i en dialog med bestyrelsen kunne betone dens ansvar for, at den selvejende daginstitution har den fornødne kvalitet i de pædagogiske læringsmiljøer, herunder dens ansvar for, at der bliver rettet op på de forhold, som har ligget til grund for iværksættelse af det skærpede tilsyn. Hermed vil bestyrelsen også blive gjort opmærksom på dens ansvar for, at der sker en forandring, og at der bliver sat ind og rettet op på de forhold, der har givet anledning til iværksættelse af det skærpede tilsyn.

Tilsvarende vil være gældende i forhold til privatinstitutioner, hvor det er den private leverandør og dermed ejeren af privatinstitutionen, som er arbejdsgiver for det pædagogiske personale i privatinstitutionen, og som har det overordnede ansvar for den pædagogiske kvalitet i privatinstitutionen. Her vil kommunen på tilsvarende vis kunne indgå i dialog med ejeren af privatinstitutionen mhp. at betone dens ansvar for kvaliteten i privatinstitutionen.

I forhold til puljeordninger, hvor kommunen ikke er arbejdsgiver for det pædagogiske personale, vil kommunen kunne indgå i dialog med ejeren af puljeordningen om årsagerne til, at kommunen har iværksat skærpet tilsyn.

Kommunalbestyrelsen har ansvaret for dagtilbuddene, jf. dagtilbudslovens § 3 a, herunder ansvaret for, at de pædagogiske læringsmiljøer i et dagtilbud har en kvalitet, som betyder, at dagtilbuddet kan efterleve dagtilbudslovens formål for dagtilbuddene og kravene i den pædagogiske læreplan.

Kommunalbestyrelsen vil i medfør af dens ansvar for dagtilbuddene, herunder den pædagogiske kvalitet i henhold til gældende ret i sidste ende kunne opsig en driftsaftale med en selvejende daginstitution og en puljeordning eller tilbagekalde en godkendelse af en privatinstitution, såfremt kommunen vurderer, at der ikke bliver rettet op på de forhold, som har givet anledning til at iværksætte et skærpet tilsyn, og der dermed ikke sker en positiv udvikling af den pædagogiske kvalitet.

Det skærpede tilsyn vil skulle ophøre, når kommunen på baggrund af dialog med dagtilbuddet, f.eks. gennem et længere stykke tid kan konstatere, at der arbejdes konstruktivt med udvikling af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller de forhold, som har givet anledning til iværksættelse af det skærpede tilsyn, er blevet bragt i orden.

Såfremt kommunen vurderer, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring, vil kommunalbestyrelsen være forpligtet til at iværksætte skærpet tilsyn og samtidig udarbejde en handleplan, jf. den foreslåede § 5 b, stk. 4 og 5.

Det er den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme, vil skulle beslutte på hvilken baggrund, der iværksættes skærpet tilsyn, hvordan det skærpede tilsyn tilrettelægges m.v.

Til vurderingen af behovet for og tilrettelæggelsen af skærpet tilsyn vil kommunen kunne benytte det kommende statslige rejseholds tilbud om sparring og rådgivning, der vil kunne bidrage til processen med at udvikle en systematik for et skærpet tilsyn.

Det foreslås med § 5 b, *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn og udarbejde en handleplan, hvis kommunen vurderer, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring. Skærpet tilsyn og handleplan skal iværksættes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at kommunalbestyrelsen vil skulle iværksætte skærpet tilsyn og samtidig udarbejde en handleplan i de tilfælde, hvor kommunen vurderer, at der er alvorligt bekymrende forhold i dagtilbuddet.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at kommunen i de tilfælde, hvor kommunen overvejer at iværksætte eller har iværksat skærpet tilsyn vil skulle vurdere i hvilken grad de forhold, der har givet anledning til bekymring, er så alvorlige, at der både vil skulle iværksættes skærpet tilsyn og udarbejdes en handleplan.

I vurderingen af, hvorvidt der både vil skulle iværksættes skærpet tilsyn og udarbejdes en handleplan, vil kommunen kunne tage udgangspunkt i de eksempler på bekymrende forhold, der vil kunne udløse et skærpet tilsyn, herunder vurdere, hvorvidt disse forhold har en karakter, som er så alvorlige, at de nødvendiggør udarbejdelse af en handleplan.

Forhold, der kan udløse skærpet tilsyn, vil f.eks. kunne være bekymring for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder interaktionen mellem det pædagogiske personale og børn, organiseringen af læringsmiljøerne, forældresamarbejdet, udvikling af børnenes sociale og sproglige kompetencer, arbejdet med at skabe gode overgange fra børnehave til skole, herunder vanskeligheder i skolestart mv. Andre bekymrende forhold vil kunne være dårlig medarbejdertrivsel, højt sygefravær, henvendelser fra forældrebestyrelsen, stor udskiftning af børn, forældreklager m.v. De ovenstående eksempler er ikke udtømmende.

Omfanget af en handleplan vil altid skulle vurderes og forstås med udgangspunkt i de forhold, der har udløst handleplanen. Hermed forstås, at det vil være graden af alvoren i den bekymring, der er konstateret, som vil skulle være bestemmende for omfanget af den handleplan, der skal udarbejdes. Hvis der konstateres mange alvorligt bekymrende forhold i et dagtilbud eller de forhold, der er konstateret, er meget alvorlige, vil dette skulle afspejles i handleplanen, hvor handleplanen i modsat fald vil skulle være mindre omfattende, hvis problemet vurderes at være mere afgrænset.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at det skærpede tilsyn og handleplanen vil skulle iværksættes hurtigst muligt efter, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret, og at kommunen således ikke vil kunne vente uger og måneder med at sætte ind og følge op.

I forhold til en beskrivelse af, hvad der forstås ved en handleplan, herunder krav til handleplanen henvises til de specielle bemærkninger til den foreslåede § 5 b, stk. 5.

Det foreslås med § 5 b, *stk. 5, 1. pkt.*, at handleplanen skal udarbejdes i dialog med lederen for det enkelte dagtilbud og skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, og hvordan der skal følges op.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at udarbejdelse af handleplanen vil skulle ske i dialog mellem den tilsynsførende samt lederen af dagtilbuddet. Handleplanen vil skulle være et fælles aktivt styringsværktøj, der sikrer dokumentation for, koordination af og fremdrift i opfølgningen på de forhold, den omhandler, og den forandring, der ønskes.

I forhold til selvejende daginstitutioner efter § 19, stk. 3, med en enstrengt bestyrelse vil den foreslåede bestemmelse indebære, at kommunen vil skulle udarbejde en skriftlig handleplan i dialog med den selvejende daginstitutionens bestyrelse samt den daglige leder, hvor institutionsbestyrelsen har det overordnede ansvar for den selvejende daginstitution.

I forhold til privatinstitutioner efter § 19, stk. 5, vil den foreslåede bestemmelse indebære, at kommunen vil skulle udarbejde en skriftlig handleplan i dialog med den private leverandør samt den daglige leder af privatinstitutionen.

I forhold til puljeordninger vil den foreslåede bestemmelse indebære, at kommunen vil skulle udarbejde en skriftlig handleplan i dialog med ejeren af puljeordningen.

I disse tilfælde vil kommunen via dialogen blandt andet kunne understrege over for den selvejende daginstitutionens bestyrelse og den private leverandør, at de har det overordnede ansvar for kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer i institutionen, herunder understrege, at arbejdet med at forbedre og udvikle den pædagogiske kvalitet eller rette op på andre alvorlige forhold vil være nødvendig for den fortsatte drift af institutionen. Kommunalbestyrelsen vil i medfør af gældende regler i sidste ende kunne opsig driftsaftalen med en selvejende daginstitution eller tilbagekalde en godkendelse af en privatinstitution, hvis kommunen vurderer, at de alvorligt bekymrende forhold, som har givet anledning til skærpet tilsyn og udarbejdelse af handleplan ikke bliver bragt i orden.

I forhold til dagplejen vil den foreslåede bestemmelse om udarbejdelse af handleplan i dialog med lederen skulle fortolkes i lyset af den enkelte kommunes lokale organisering af dagplejen. Udarbejdelse af handleplanen vil således skulle drøftes med den relevante leder, som vil kunne være forskellig fra kommune til kommune afhængig af, hvordan kommunen lokalt har organiseret dagplejen.

Det vil skulle fremgå af handleplanen, hvordan der følges op på de alvorlige forhold og hvilke konkrete forandringer af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, der vil skulle finde sted. Det vil ligeledes skulle fremgå af handleplanen, såfremt kommunen har været i dialog med henholdsvis en selvejende daginstitutionens bestyrelse og en privat leverandør af en privatinstitution, og kommunen i dialogen har betonet bestyrelsens og ejerens ansvar for indholdet og den pædagogiske kvalitet i tilbuddet og øvrige forhold, herunder ansvaret for, at der arbejdes med denne.

Formålet med udarbejdelse af en skriftlig handleplan er, at det er tydeligt og klart for såvel kommunen som lederen i det konkrete dagtilbud, hvad der er aftalt i forhold til at rette op på de forhold, der har givet anledning til alvorlig bekymring, så udviklingen af den pædagogiske praksis kan understøttes kontinuerligt og vedholdende. Handleplanen vil skulle være et dokument, der kort og præcist beskriver, hvilke alvorligt bekymrende forhold der er konstateret, hvordan der skal følges op, herunder hvor hurtigt tiltagene skal sættes i gang, den konkrete ansvarsfordeling mellem henholdsvis lederen af dagtilbuddet og kommunen, som i sidstnævnte tilfælde vil afhænge af, hvorvidt der er tale om en kommunal, selvejende eller udliciteret daginstitution, privatinstitution, puljeordning eller dagpleje.

Herudover vil handleplanen skulle beskrive frister og mål for, hvordan processen med at udvikle den pædagogiske kvalitet skal finde sted, og hvordan forandringen konkret skal kunne ses i det daglige pædagogiske arbejde.

Handleplanen vil også kunne beskrive, om det efter kommunens vurdering vil være relevant at iværksætte tiltag, der har fokus på at styrke dagtilbuddets rammer, så de alvorligt bekymrende forhold, som er konstateret, og de opfølgende tiltag, som vil skulle iværksættes, ses og vurderes i relation til f.eks. dagtilbuddets normering, uddannelsesniveau m.v.

Fokus i handleplanen vil skulle være de opfølgende tiltag, der sættes i gang, og den udvikling der vil skulle ske i forhold til den pædagogiske kvalitet i læringsmiljøerne eller andre forhold, idet en handleplan ikke vil skabe en forandring i sig selv.

Lederen af det enkelte dagtilbud vil i samarbejde med det pædagogiske personale skulle drøfte, hvordan den pædagogiske praksis skal tilrettelægges, og hvordan der skal arbejdes med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold, så de forandringer, der er aftalt med handleplanen, i praksis kommer til at ske.

Det er den enkelte kommune, der inden for den lovfastsatte ramme vil skulle beslutte, hvornår der er grundlag for at udarbejde en handleplan, formen på og omfanget af handleplanen, hvordan udarbejdelsen af handleplanen og opfølgningen med afsæt i denne tilrettelægges m.v.

Den enkelte kommune vil kunne benytte det kommende statslige rejseholds tilbud om sparring og rådgivning, der vil kunne bidrage til processen med at udvikle en systematik for handleplansarbejdet samt med at foreslå konkrete idéer til tiltag og indsatser, som kan evalueres undervejs i processen.

Det foreslås videre med § 5 b, *stk. 5, 2. og 3. pkt.*, at forældrebestyrelsen skal have en orientering om handleplanen med mulighed for at komme med bemærkninger. Det foreslås videre, at orienteringen af forældrebestyrelsen og forældrebestyrelsens eventuelle bemærkninger hertil skal ske hurtigst muligt.

Forslaget indebærer, at kommunen skal give forældrebestyrelsen en orientering vedr. de overordnede elementer, der ligger i handleplanen, hvor forældrebestyrelsen som en del af orienteringen skal have mulighed for at komme med bemærkninger til handleplanen, så kommunen ad den vej får forældrenes input til og perspektiver på handleplanen.

Da handleplanen skal udarbejdes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret, jf. den foreslåede § 5 b, *stk. 4*, er det afgørende, at orienteringen af forældrebestyrelsen sker så hurtigt som muligt, og at forældrebestyrelsen på tilsvarende vis kommer med eventuelle bemærkninger til handleplanen umiddelbart efter, så arbejdet med at rette op på de alvorlige forhold ikke forsinkes unødvendigt.

Orienteringen af forældrebestyrelsen vil ikke indebære, at forældrebestyrelsen skal have adgang til oplysninger, der vedrører en personalesag eller oplysninger, der i øvrigt er fortrolige. Orienteringen af forældrebestyrelsen om handleplanen skal derfor afspejle dette.

Forslaget vil for selvejende daginstitutioner indebære, at kommunen skal give forældrebestyrelsen eller forældrene i bestyrelsen afhængig af, om den selvejende daginstitution har en en- eller tostrengt forældrebestyrelse, en orientering om handleplanen. Forældrebestyrelsen skal ligeledes have mulighed for at komme med bemærkninger til handleplanen.

Forslaget vil for privatinstitutioner indebære, at den private leverandør vil skulle give forældrebestyrelsen eller forældrerepræsentanter afhængig af, hvordan forældreindflydelsen er organiseret i privatinstitutionen, en orientering om handleplanen, hvor forældrene skal have mulighed for at komme med bemærkninger til handleplanen.

For dagplejen vil forslaget skulle fortolkes svarende til den enkelte kommunes organisering af dagplejen, herunder forældrebestyrelsen.

Det vil være kommunen, der beslutter i hvilket omfang forældrebestyrelsens bemærkninger giver anledning til ændringer i handleplanen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.2 i de almindelige bemærkninger om styrket kommunalt tilsyn med dagtilbud m.v.

Til nr. 3

Der er ikke i dag fastsat regler i dagtilbudsloven, der regulerer, hvor mange børn pr. pædagogisk personale, der skal være i daginstitutioner.

Den foreslåede § 19 a er ny. Det foreslås, at den foreslåede § 19 a vil skulle fastsætte krav til den personalemæssige normering i daginstitutioner.

Det foreslås med § 19 a, stk. 1, at kommunalbestyrelsen vil skulle sikre en normering i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, som indebærer, at der minimum er 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i alderssvarende daginstitutioner for 0-2 årige børn og 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i alderssvarende daginstitutioner for 3-årige børn indtil skolestart.

Med puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 forstås alle institutionslignende puljeordninger, som modtager tilskud efter dagtilbudslovens §§ 101 eller 102.

Forslaget vil indebære, at der fastsættes en minimumsnormering for antallet af børn pr. pædagogisk personale i daginstitutioner. Det foreslås, at minimumsnormeringerne vil blive opgjort efter følgende to kategorier; 1) Vuggestue, hvormed forstås alderssvarende daginstitutioner for 0-2-årige børn og 2) Børnehave, hvormed forstås alderssvarende daginstitutioner for 3-årige børn til skolestart.

Forslaget medfører således, at der vil blive fastsat to minimumsnormeringskrav, hvor kommunalbestyrelsen med det foreslåede lovkrav om minimumsnormeringer vil skulle sikre, at der skal være minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i kategorien 'Vuggestue', mens der som minimum vil skulle være 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i kategorien 'Børnehave' i de typer af daginstitutioner, som den enkelte kommune har målrettet til specifikke aldersgrupper af børn.

Forslaget vil for aldersintegrerede daginstitutioner indebære, at den del af institutionen, der svarer til kategorien 'Vuggestue', vil skulle indgå i opgørelsen af kommunens normering for kategorien 'Vuggestue', mens den del af institutionen, der svarer til kategorien 'Børnehave', vil skulle indgå i opgørelsen af kommunens normering for kategorien 'Børnehave'.

Den foreslåede opgørelse af det foreslåede minimumsnormeringskrav efter kategorierne 'Vuggestue' og 'Børnehave' svarer til de kategorier, Danmarks Statistik i dag anvender, hvor der for hver kommune i dag offentliggøres to normeringsniveauer for daginstitutioner, hhv. et for kommunens vuggestuer og et for kommunens børnehaver.

Med pædagogisk personale forstås personale, som bruger hele eller dele af deres arbejdstid med børnene. Med pædagogisk personale forstås videre fuldtidspersonale, dvs. at det enkelte pædagogiske personale vil skulle fuldtidsomregnes, så de indgår i opgørelsen af normeringer med det antal timer, de er ansat til i løbet af året.

Det er i dag den enkelte kommune, der beslutter, hvilke aldersgrupper de enkelte dagtilbud under kommunens forsyning skal forbeholdes. Det er således den enkelte kommune, der sammensætter dagtilbuddene, så alderssammensætningen modsvarer de lokale behov og kravene i lovgivningen, hvor organiseringen af dagtilbud skal ske under hensyntagen til, at børn skal sikres et aldersrelevant tilbud.

Forslaget om minimumsnormeringer i daginstitutioner vil ikke ændre ved, at det fortsat vil være den enkelte kommune, som inden for rammerne af dagtilbudsloven har ansvar for at tilrettelægge dagtilbudsstrukturen, herunder ansvaret for at beslutte hvilke dagtilbud der skal være til 0-5 årige børn i kommunen, samt hvilke tilbud der skal målrettes til specifikke aldersgrupper af børn.

Det foreslåede krav om minimumsnormeringer vil gælde for kommunale daginstitutioner efter § 19, stk. 2, selvejende daginstitutioner efter § 19, stk. 3, udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 4, samt institutionslignende puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102.

Det foreslås videre med § 19 a, stk. 2, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at børn under 3 år skal indgå i normeringen efter stk. 1, så der er minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn frem til den 1. i måneden efter, at barnet er fyldt 3 år.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at børn under 3 år, som er rykket til et alderssvarende tilbud som f.eks. en børnehave, før de er fyldt 3 år, vil skulle indgå i normering i kategorien 'Børnehaver', hvor disse børn vil tælle dobbelt i normeringen frem til, de er fyldt 3 år, svarende til at de vil være berettiget til en normering på minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn, indtil de fylder 3 år. Forslaget vil ligeledes indebære, at børn i normeringsopgørelsen vil blive opgjort som under 3 år, indtil den 1. i måneden efter barnet fylder 3 år.

Forslaget vil endvidere indebære, at børn, der forbliver i en alderssvarende daginstitution for 0-2 årige børn (vuggestue), efter de er fyldt 3 år, vil skulle indgå i opgørelsen af normeringer i kategorien 'Vuggestuer', og disse børn vil således fortsat være berettiget til en normering på minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn, indtil de rykkes til en alderssvarende daginstitution for 3-årige børn til skolestart (børnehave).

Forslaget ændrer ikke ved, at det som hidtil vil være op til den enkelte kommune at beslutte, hvornår et barn rykker fra et dagtilbud til et nyt alderssvarende dagtilbud, hvor det efter gældende regler vil være et krav, at det dagtilbud, som barnet bliver rykket til, skal være alderssvarende. Forslaget vil dog betyde, at kommunerne ikke vil kunne fastsætte en normering i en daginstitution på et pædagogisk personale til 6 børn, hvis barnet rykker fra en daginstitution for 0-2 årige børn (vuggestue) til en anden alderssvarende daginstitution til 3-årige børn til skolestart (børnehave), efter barnet er fyldt 3 år.

Det foreslås med § 19 a, *stk. 3*, at normeringer efter *stk. 1 og 2* i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, *stk. 2-4*, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, skal opgøres som et årligt gennemsnit i kommunen.

Med puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 forstås institutionslignende puljeordninger.

Forslaget vil medføre, at minimumsnormeringen i den enkelte kommune vil skulle opgøres som et årligt gennemsnit i kommunen for henholdsvis kategorien 'Vuggestue' og kategorien 'Børnehave'. Forslaget vil kunne betyde, at den enkelte kommunes normering kan variere over et år og variere mellem de enkelte daginstitutioner i kommunen, hvor denne variation vil være i overensstemmelse med det foreslåede krav om minimumsnormeringer i daginstitutioner, så længe kommunen gennemsnitligt over et år lever op til de foreslåede lovkrav for minimumsnormeringer i kategorien 'Vuggestue' og kategorien 'Børnehave'.

Det foreslås med § 19 a, *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen skal sikre, at normeringen i privatinstitutioner efter § 19, *stk. 5*, mindst svarer til den gennemsnitlige normering i kommunen, jf. *stk. 3*.

Forslaget vil indebære, at kommunalbestyrelsen, som en del af dens eksisterende tilsyn med privatinstitutionen, vil skulle påse, at privatinstitutioner mindst opfylder samme normeringsniveau, som det gennemsnitlige niveau i kommunen, hvor dette niveau som minimum vil skulle være 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i kategorien 'Vuggestue', og minimum 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i kategorien 'Børnehave'.

Denne opgave indebærer dog ikke umiddelbart en udvidelse af det eksisterende tilsyn, idet kommunalbestyrelsen allerede i dag kan stille krav om en ensartet kvalitet i forhold til øvrige daginstitutioner i kommunen, jf. dagtilbudslovens § 20, *stk. 2*, hvorefter kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kriterier for godkendelse af privatinstitutioner.

Det foreslåede krav om, at kommunalbestyrelsen vil skulle sikre, at privatinstitutioner opfylder samme normeringsniveau, som det gennemsnitlige niveau i daginstitutioner under kommunens forsyning vil f.eks. kunne ske ved, at kommunen beder privatinstitutionen om at indsende dokumentation for dette hvert år. Dette kan eksempelvis være med udgangspunkt i de årlige normeringstal, der i dag offentliggøres

af Danmarks Statistik, og som vil fremgå på institutionsniveau på den udvidede dagtilbudsportal, når privatinstitutionerne fra 2024 og frem vil skulle leve op til de foreslåede normeringskrav.

Såfremt kommunens gennemsnitlige normeringsniveau er højere end de foreslåede lovfastsatte minimumsnormeringer, vil privatinstitutionerne i kommunen, som følge af forslaget, ligeledes skulle leve op til et bedre normeringsniveau end de foreslåede minimumskrav til normeringer i daginstitutioner.

Det bemærkes i den forbindelse, at det følger af de gældende regler for driftstilskud til privatinstitutioner, jf. dagtilbudslovens § 36, at kommunens driftstilskud til privatinstitutioner skal svare til de gennemsnitlige budgetterede nettodriftsudgifter eksklusiv støttepædagogudgifter pr. barn i et alderssvarende tilbud. De gældende regler betyder, at såfremt en kommune øger udgifterne til daginstitutioner under kommunens forsyning f.eks. som følge af, at kommunen har prioriteret midler til at sikre et bedre normeringsniveau i kommunens dagtilbud, vil kommunens driftstilskud til privatinstitutioner ligeledes stige.

Det foreslås med § 19 a, *stk.* 5, at børne- og undervisningsministeren vil fastsætte nærmere regler om opgørelsesmetoden for normeringen i daginstitutioner efter *stk.* 1 og 2.

Det foreslås, at bemyndigelsen vil blive udmøntet, så der vil blive fastsat regler på bekendtgørelsesniveau om den specifikke opgørelsesmetode for normeringer i daginstitutioner, jf. det foreslåede krav om minimumsnormeringer i daginstitutioner. Det foreslås, at opgørelsesmetoden vil skulle følge opgørelsesmetoden fra Danmarks Statistiks normeringsstatistik.

Som en del af aftalen om minimumsnormeringer fra den 5. december 2020 er det dog aftalt, at personale ansat for midler fra statslige puljer til sociale normeringer ikke vil skulle indgå i opgørelsen af normeringer, og det er efterfølgende aftalt, at der i opgørelsen af normeringer vil skulle korrigeres for børn, som flyttes i børnehave, før de er fyldt 3 år, jf. det foreslåede § 19 a, *stk.* 2. Det er herudover aftalt, at ledere vil skulle indgå i normeringsopgørelsen med en vægt på 0,85 fremfor med en vægt på 1, som den i dag vægtes i den nuværende normeringsstatistik fra Danmarks Statistik.

Opgørelsesmetoden, som ligger til grund for Danmarks Statistiks eksisterende normeringsstatistik, er udarbejdet af en arbejdsgruppe, som bestod af KL, Økonomi- og Indenrigsministeriet, Finansministeriet og Ministeret for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold med inddragelse af relevante parter på dagtilbudsområdet. Opgørelsesmetoden er dokumenteret i rapporten "*Normeringer i dagtilbud – Model for en årsopgørelse af normeringer i dagtilbud*", Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale forhold (2014).

Bekendtgørelsen forventes blandt andet at skulle fastsætte følgende regler om personale og børn i opgørelsen af normeringerne i daginstitutioner:

Pædagogiske personaleressourcer og indskrevne børn vil skulle opgøres som fuldtidsækvivalenter, dvs. fuldtidspædagogisk personale og fuldtidsindskrevne børn. Fuldtidsomregningen af pædagogisk personale og indskrevne børn vil skulle tage højde for, hvor stor en del af året det pædagogiske personale og de indskrevne børn har været hhv. ansat og indskrevet, samt hvor mange timer de hhv. er ansat til og er indskrevet i en daginstitution.

Der vil blive fastsat regler om, hvordan normeringsniveauer i kommunen vil skulle korrigeres ud fra børnesammensætningen i kommunen, så børn under 3 år sikres en normering på 1 pædagogisk personale pr. 3 børn frem til den 1. i måneden efter, at barnet er fyldt 3 år, jf. det foreslåede § 19 a, *stk.* 2. Korrektionen vil skulle foretages ved at vægte børn, som er startet i børnehaven, før de er fyldt 3 år, dobbelt i opgørelsen af normeringen i børnehaven, frem til den 1. i måneden efter barnet er fyldt 3 år.

Pædagogiske personaleressourcer vil skulle omfatte pædagoger, pædagogiske assistenter og pædagogmedhjælpere, som vægtes med 1 i normeringsopgørelsen, pædagogstuderende, som vægtes med 0,43 i normeringsopgørelsen og pædagogisk assistentelever, som vægtes med 0,24 i normeringsopgørelsen, hvilket følger opgørelsesmetoden fra Danmarks Statistiks normeringsstatistik. Pædagogiske personaleressourcer vil herudover skulle omfatte ledere, hvor det er aftalt, at de vægtes med 0,85 i normeringsopgørelsen. Den præcise vægtning af pædagogiske personaleressourcer vil kunne blive ændret, hvis f.eks. partierne bag aftalen om minimumsnormeringer beslutter en anden vægtning.

Pædagoger, pædagogiske assistenter, pædagogmedhjælpere, pædagogstuderende og pædagogisk assistentelever vil blive defineret på baggrund af deres stillingsbetegnelse, dvs. den stilling, de er ansat i. Ledere vil blive defineret som pædagogiske ledere, som vil omfatte ledere ansat på lederoverenskomst. Ledere vil ikke skulle omfatte centralt placerede ledere eller ledere, som ikke har pædagogiske opgaver.

Det enkelte personale vil ikke blive opdelt mellem stillingskategorier afhængig af, hvordan vedkommende bruger sin tid mellem f.eks. børnene og ledelsesopgaver, men vil indgå enten i opgørelsen som leder, pædagog, pædagogisk assistent, pædagogmedhjælper, pædagogstuderende eller pædagogisk assistentelev. Der vil således ikke skulle foretages en manuel registrering af ledernes tid med ledelsesopgaver.

Det er forventningen, at der i opgørelsen ikke vil blive korrigeret for det pædagogiske personales eller de indskrevne børns sygefravær eller øvrigt fravær med undtagelse af barsel.

Der forventes også udmøntet regler om, at vikarer skal indgå i opgørelsen af normeringer. Tilsvarende forventes at skulle gælde for støttepersonale, herunder også centralt placeret støttepersonale, og personale ansat for kommunale midler til sociale normeringer. Både vikarer, støttepersonale og personale ansat for kommunale midler til sociale normeringer vil skulle fuldtidsomregnes, så de kun vil skulle indgå i den periode og de antal timer, de har været ansat i.

Det er desuden forventningen, at personale ansat for midler, som kommuner og institutioner har modtaget fra de statslige puljer til sociale normeringer, ikke vil indgå i opgørelsen. Der er her tale om midler fra hhv. *"Puljen til flere pædagoger og pædagogiske assistenter til institutioner med mange 0-2-årige sårbare og udsatte børn"* fra 1.000 dages-programmet afsat med finanslovsaftalen for 2019 mellem den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti og *"Puljen til flere pædagoger til institutioner med mange børn i udsatte positioner"* fra aftalen "Stærke dagtilbud – alle børn skal med i fællesskabet" af 9. juni 2017 mellem den daværende regering (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti, Socialdemokratiet og Radikale Venstre.

Det er herudover forventningen, at der vil blive udmøntet regler om, at nedenstående tre kommunale fordelingsnøgler vil blive anvendt i opgørelsen. Ved kommunale fordelingsnøgler forstås en regel for fordeling af børn og personale, som den enkelte kommune indmelder til Danmarks Statistik til brug for normeringsstatistikken i de tilfælde, hvor tilknytningsforholdet ikke er entydigt. De kommunale fordelingsnøgler vil blive anvendt som et alternativ til minutios registrering af børn og personalets tilknytningsforhold og tidsforbrug.

- 1) Fordeling af børn i aldersintegrerede daginstitutioner mellem hhv. vuggestue og børnehave. Nøglen angiver kommunernes regel for børns oprykningsalder ved overgang fra vuggestue til børnehave.
- 2) Fordeling af personaleressourcer i f.eks. aldersintegrerede daginstitutioner mellem hhv. vuggestue og børnehave. Nøglen tager udgangspunkt i kommunernes budgettildelingsprincipper for tildeling af ressourcer til daginstitutioner pr. vuggestuebarn og børnehavebarn.
- 3) Fordeling af centralt placeret pædagogisk personale efter, hvor stor en andel af tiden de gennemsnitlig

benytter i hhv. vuggestue og børnehave. Nøglen er individuel for kommunerne, men forventes at tage afsæt i viden om, hvilke institutioner, der har fået tildelt centralt placeret pædagogisk personale.

Der vil kunne blive fastsat yderligere regler om opgørelsesmetoden på bekendtgørelsesniveau, hvor disse i udgangspunktet vil være regler, som følger af opgørelsesmetoden fra Danmarks Statistiks normeringsstatistik eller fra aftalen om minimumsnormeringer af 5. december 2020. Der vil også kunne fastsættes regler, som relaterer sig til opgørelsesmetoden, hvis der eksempelvis sker relevante udviklinger i normeringsopgørelsens forudsætninger, herunder som følge af ændringer i den stillingsmæssige sammensætning i daginstitutioner, eller hvis særlige indsatser, der ikke relaterer sig til den pædagogiske opgave i daginstitutioner, ikke skal afspejles i opgørelsen m.v.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i de almindelige bemærkninger om minimumsnormeringer i daginstitutioner.

Til nr. 4

Efter dagtilbudslovens § 26, stk. 1, er det kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om optagelse i et dagtilbud. Efter lovens § 27 fastsætter og offentliggør kommunalbestyrelsen retningslinjer for optagelse af børn i dagtilbud, herunder for ansøgning om optagelse. Retningslinjerne fastsættes ud fra lokale forhold og kan inden for rammerne af pasningsgarantien tage hensyn til f.eks., at søskende kan komme i samme tilbud, sammensætningen af børnegrupperne med hensyn til alder og køn m.v.

Der er i dag ikke en klar hjemmel i dagtilbudsloven, der giver kommuner mulighed for at optage et barn fra en anden kommune forud for andre børn i kommunen, hvor kommunen har besluttet at lukke for ventelisten for børn fra andre kommuner.

Det foreslås med § 26, *stk. 4*, at kommunalbestyrelsen i helt særlige tilfælde kan optage et barn fra en anden kommune i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4 og § 21, stk. 2 og 3, forud for andre børn. Dette gælder uanset, om kommunalbestyrelsen har besluttet at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner, jf. § 28, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse har et helt snævert anvendelsesområde. Med helt særlige tilfælde forstås tilfælde, hvor et barn og dets familie på grund af alvorlig sygdom hos barnet i en længerevarende periode er indlagt på et hospital i kommunen eller et tilsvarende sted, og derfor er afskåret fra f.eks. at kunne benytte det dagtilbud, som barnet eller barnets søskende er optaget i i familiens opholdskommune. Med opholdskommune forstås den kommune, hvori familien almindeligvis bor og har adresse.

Formålet med forslaget er at skabe en klar hjemmel til, at et barn eller dennes søskende, der på grund af alvorlig sygdom hos barnet i en længerevarende periode er indlagt på et hospital eller tilsvarende sted i en anden kommune end familiens opholdskommune, har mulighed for at komme i et dagtilbud i et antal timer om ugen svarende til familien og barnets behov, selvom barnet ikke er skrevet op til en plads i et dagtilbud i den kommune, hvor hospitalet eller tilsvarende sted er beliggende, og kommunen har lukket for ventelisten for børn fra andre kommuner.

Hermed vil barnet og barnets eventuelle søskende i den periode, hvor barnet er i behandling og under hensyn til familiens, barnets eller børnenes behov, få mulighed for at være sammen med andre børn og være en del af dagtilbuddets fællesskab og læringsmiljøer, herunder de oplevelser, aktiviteter m.v., som foregår i dagtilbuddet.

Forslaget indebærer, at kommunalbestyrelsen på baggrund af en henvendelse fra forældrene eller andre relevante personer omkring familien vil kunne beslutte at optage det pågældende barn og dennes søskende i et dagtilbud i kommunen, selvom barnet og barnets søskende ikke er skrevet op efter kommunens

retningslinjer, jf. dagtilbudslovens § 27, og kommunen med hjemmel i dagtilbudslovens § 28 har lukket for ventelisten for børn fra andre kommuner. Forslaget indebærer, at kommunen vil kunne beslutte, at de pågældende børn i nogle tilfælde vil kunne få tilbudt en plads i et dagtilbud i kommunen, selvom der er forældre i kommunen, som har børn, der er skrevet på venteliste til det pågældende tilbud.

Kommunalbestyrelsen vil uanset forslaget altid skulle overholde pasningsgarantien, jf. dagtilbudslovens § 23. Hermed forstås, at kommunen i medfør af dagtilbudslovens § 23 altid vil være forpligtet til at tilbyde forældre i kommunen en plads i et dagtilbud i henhold til de frister, der følger af pasningsgarantien. Kommunen vil derfor med forslaget ikke kunne tilbyde et barn, som bor i en anden kommune, men som har ophold i kommunen på grund af et længerevarende behandlingsforløb på et hospital, en plads i dagtilbud, hvis dette betyder, at kommunen ikke kan efterleve pasningsgarantien. Forslaget indebærer endvidere, at det vil være op til den pågældende kommune at beslutte, om de vil imødekomme ønsket om en plads i kommunen, hvor kommunen som led i beslutningen vil skulle overveje, om beslutningen kan give udfordringer i relation til at efterleve pasningsgarantien.

Forslaget indebærer i forlængelse heraf, at kommunen ikke vil være forpligtet til at imødekomme et ønske om en plads i et dagtilbud i de foreslåede helt særlige tilfælde, selvom kommunen har givet mulighed for dette tidligere.

Forslaget indebærer videre, at familiens opholdskommune i tilfælde, hvor et barn og eller dennes søskende bliver optaget i et dagtilbud i den kommune, hvori hospitalet er beliggende, vil skulle give forældrene et tilskud til pladsen i medfør af regler fastsat i dagtilbudslovens § 41. Såfremt barnet og søskende er optaget i et dagtilbud i familiens opholdskommune, vil forældrene skulle iagttage de retningslinjer og frister for udmeldelse af et dagtilbud, som opholdskommunen i medfør af dagtilbudslovens § 29, stk. 4, har fastsat, idet et barn kun kan råde over én plads i et dagtilbud, jf. dagtilbudslovens § 2, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3 i de almindelige bemærkninger om optagelse af børn fra andre kommuner.

Til nr. 5

Efter dagtilbudslovens § 28, stk. 2, kan kommunalbestyrelsen beslutte, at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner af kapacitetsmæssige årsager og under væsentlige hensyn til børn fra kommunen.

Der er i dag ikke en klar hjemmel i dagtilbudsloven, der giver kommuner mulighed for at optage et barn fra en anden kommune forud for andre børn i kommunen i tilfælde, hvor kommunen har besluttet at lukke for ventelisten for børn fra andre kommuner.

Det foreslås at indsætte et 'jf. dog § 26, stk. 4' efter ordet »kommunen« i dagtilbudslovens § 28, stk. 2.

Forslaget skal ses i sammenhæng med den foreslåede ændring af dagtilbudslovens § 26, jf. lovforslagets § 1, nr. 4, hvor det foreslås at indsætte et nyt stykke 4 i § 26.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.3 i de almindelige bemærkninger om optagelse af børn fra andre kommuner.

Til nr. 6

Det fremgår af dagtilbudslovens § 83, stk. 1, at kommunalbestyrelsen fastsætter tilskuddet til privat pasning til brug for en privat pasningsordning. Tilskuddet fastsættes ens for alle børn inden for samme aldersgruppe.

Det fremgår af stk. 2, at tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4 stk. 2, i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. Tilskuddet kan dog højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

Det foreslås at nyaffatte § 83, *stk. 2*.

Det foreslås, at tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i dagplejen til samme aldersgruppe i kommunen, jf. dog stk. 3 og 4.

Forslaget indebærer, at minimumstilskuddet til privat pasning skal udgøre mindst 75 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, når dagplejen er det billigste tilbud til aldersgruppen i kommunen, jf. dog den foreslåede stk. 3 og 4.

Det foreslås videre at indsætte en henvisning til den foreslåede § 83, stk. 3, idet tilskuddet til privat pasning vil skulle nedsættes til 71 pct., såfremt en plads i daginstitution er det billigste tilbud til aldersgruppen i kommunen.

Det foreslås endvidere at indsætte en henvisning til den foreslåede § 83, stk. 4, hvoraf det foreslås, at tilskuddet til privat pasning højst kan udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i de almindelige bemærkninger om minimumsnormeringer i daginstitutioner.

Til nr. 7

Det foreslåede § 83, stk. 3 er nyt.

Det foreslås at der indsættes to nye stykker efter stk. 2.

Det foreslås med § 83, *stk. 3*, at såfremt tilbuddet med den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, til samme aldersgruppe i kommunen er i en daginstitution, skal tilskuddet udgøre mindst 71 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2 i en daginstitution til samme aldersgruppe i kommunen, jf. dog stk. 4.

Forslaget indebærer, at minimumstilskudsprocenten til privat pasning til brug for en privat pasningsordning nedsættes fra 75 pct. til 71 pct. i de kommuner, hvor en plads i en daginstitution er det billigste tilbud til aldersgruppen. Da minimumstilskuddet til private pasningsordninger er reguleret med udgangspunkt i kommunens udgifter til dagtilbud, foreslås tilskuddet således ændret, så det afspejler, at private pasningsordninger ikke vil skulle leve op til det foreslåede normeringskrav i daginstitutioner, jf. den foreslåede § 19 a.

Der er i den foreslåede bestemmelse indsat en henvisning til den foreslåede § 83, stk. 4, idet tilskuddet højst kan udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning, jf. den foreslåede § 83, stk. 4. Sidstnævnte forslag er en videreførelse af gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 83, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslås med § 83, *stk. 4*, at tilskuddet efter stk. 2 eller stk. 3 højst kan udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

Forslaget er en videreførelse af gældende ret, jf. dagtilbudslovens § 83, stk. 2, 2. pkt.

Forslaget indebærer, at tilskuddet til privat pasning højst kan udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning uanset, om minimumstilskuddet beregnes med udgangspunkt i dagplejen eller i en daginstitution, jf. de foreslåede § 83, stk. 2 og 3.

Forslaget indebærer, at stk. 3 og 4 bliver til stk. 5 og 6.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i de almindelige bemærkninger om minimumsnormeringer i daginstitutioner.

Til nr. 8.

Efter dagtilbudslovens § 83, stk. 3, skal kommunen give et tilskud til et sundt frokostmåltid i en institutionslignende privat pasningsordning, når der er et frokostmåltid i ordningen. Tilskuddet skal svare til det tilskud efter § 32, stk. 2, som kommunalbestyrelsen giver pr. barn, der modtager et sundt frokostmåltid efter § 16, stk. 1, for den aldersgruppe, som barnet tilhører.

Det foreslås i § 83, stk. 4, som bliver stk. 6, at »stk. 3« ændres til: »stk. 5«.

Forslaget er en konsekvensændring som følge af den foreslåede ændring af § 83, jf. lovforslagets § 1, nr. 7, hvorefter der indsættes to nye stykker i § 83.

Der henvises i øvrigt til afsnit 3.1 i de almindelige bemærkninger om minimumsnormeringer i daginstitutioner.

Til § 2

Det foreslås med *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2022, jf. dog stk. 2.

Forslaget indebærer, at de foreslåede krav om styrket kommunalt tilsyn med dagtilbud, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, samt forslaget om klar hjemmel til at optage et barn i et dagtilbud, jf. lovforslagets § 1, nr. 4 og 5, træder i kraft den 1. januar 2022, jf. dog stk. 2.

Det foreslås med *stk. 2*, at § 1, nr. 3, og nr. 6-8 træder i kraft den 1. januar 2024.

Forslaget indebærer, at der fra den 1. januar 2024 vil være krav om, at kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, privatinstitutioner og puljeordninger vil skulle efterleve det foreslåede krav om minimumsnormering, jf. den foreslåede § 19 a, jf. lovforslagets § 1, nr. 3.

Det foreslås videre med *stk. 2*, at den foreslåede ændring af minimumstilskuddet til privat pasning jf. lovforslagets § 1, nr. 6-8, træder i kraft den 1. januar 2024 parallelt med, at den foreslåede § 19 a om minimumsnormeringer i daginstitutioner træder i kraft.

Tilskuddet til privat pasning fastsættes på baggrund af kommunernes udgifter til blandt andet daginstitutioner. Forslaget om at nedsætte minimumstilskudsprocenten til privat pasning til brug for en privatpasningsordning afspejler, at det foreslåede krav om minimumsnormeringer i daginstitutioner foreslås ikke at skulle omfatte private pasningsordninger, og at de private pasningsordninger derfor ikke skal have del i midlerne til minimumsnormeringer. Det foreslås derfor, at nedsættelsen af minimumstilskudsprocenten træder i kraft 1. januar 2024 samtidig med det foreslåede lovkrav om minimumsnormeringer.

Det foreslås med *stk. 3*, at kommunerne senest skal overholde kravene i lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, den 1. maj 2022.

Forslaget indebærer, at kommunernes arbejde i relation til implementering af de nye minimumskrav

til kommunernes tilsyn med dagtilbuddene, jf. lovforslagets § 1, nr. 1 og 2, igangsættes ved lovens ikrafttræden, hvorefter minimumskravene senest 4 måneder efter lovens ikrafttræden vil skulle være implementeret i alle kommuner.

Det foreslås med *stk. 4*, at § 1, nr. 1-8 først finder anvendelse for Helsingør Kommune og Rebild Kommune den 1. oktober 2024. Indtil den 30. september 2024 finder de hidtil gældende regler anvendelse for disse kommuner.

Forslaget medfører, at den foreslåede styrkelse af kommunernes tilsyn, klar hjemmel til at optage børn fra andre kommuner, minimumsnormeringer i daginstitutioner og den ændrede tilskudsprocent til privat pasning ikke vil finde anvendelse for Rebild Kommune og Helsingør Kommune, som er velfærdsaftalekommuner, og som er omfattet af § 8 i lov nr. 880 af 12. maj 2021 om velfærdsaftaler på dagtilbudsområdet og folkeskoleområdet.

Forsøget med velfærdsaftalekommuner løber frem til udgangen af september måned 2024. Fra og med den 1. oktober 2024, hvor forsøget er udløbet, vil Rebild Kommune og Helsingør Kommune være omfattet af de foreslåede regler om styrkelse af kommunernes tilsyn, minimumsnormeringer i daginstitutioner og den ændrede tilskudsprocent til privat pasning.

Da dagtilbudsloven ikke gælder for Færøerne og Grønland og ikke kan sættes i kraft for disse dele af riget, vil loven ikke gælde for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov*Gældende formulering**Lovforslaget***§ 1**

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter denne lov og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, og rammer og eventuelle prioriterede indsats er fastsat efter § 3 a efterleves.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.

I dagtilbudsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1912 af 6. oktober 2021, som ændret ved § 1 i lov nr. 1162 af 8. juni 2021, foretages følgende ændringer:

1. § 5 affattes således:

»§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i daginstitutioner efter § 19, stk. 2-5, enheder i daginstitutioner efter § 19, stk. 6, dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, obligatoriske læringstilbud efter § 44 a og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, herunder det pædagogiske indhold, jf. §§ 5 a og b, samt den måde, opgaverne udføres på, herunder at de rammer og eventuelle prioriterede indsats er, der er fastsat efter § 3 a, stk. 2, efterleves.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet, herunder beskrive hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold, jf. stk. 1, tilrettelægges, og

1) hvordan kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 2 og 3,

2) hvordan kommunen anvender data, herunder observationer i tilsynet, jf. § 5 a, stk. 4 og 5, og

3) processen for iværksættelse af skærpet tilsyn og for udarbejdelse af en handleplan, jf. § 5 b, stk. 3-5.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal minimum hvert andet år offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt daginstitution efter § 19, stk. 2-5, og institutionslignende puljeordning med tilskud efter §§ 101 og 102. Kommunalbestyrelsen skal for daginstitutioner med flere enheder efter § 19, stk. 6, minimum hvert andet år offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt enhed. Kommunalbestyrelsen skal for dagplejen efter § 21, stk. 2 og 3, og dagplejelignende puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 minimum hvert andet år offentliggøre en samlet tilsynsrapport for dagplejen. Tilsynsrapporten skal offentliggøres på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet i fritidshjem efter § 52, stk. 2-5, og klubtilbud og andre socialpædagogiske fritidstilbud efter § 66, stk. 2-5, og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, efterleves. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.«.

2. Efter § 5 indsættes:

»Tilsyn med det pædagogiske indhold

§ 5 a. Tilsyn med det pædagogiske indhold i dagtilbud omfattet af § 5, stk. 1, skal føres med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan, jf. § 8, stk. 2.

Stk. 2. Tilsynet skal tilrettelægges, så der både foretages anmeldte og uanmeldte besøg i dagtilbud omfattet af § 5, stk. 1.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal sikre uvildighed i tilsynet.

Stk. 4. Tilsyn med det pædagogiske indhold skal føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg, jf. § 5 b, stk. 2, samt viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet. Har der tidligere været iværksat et skærpet tilsyn med dagtilbuddet, og har der eventuelt også været udarbejdet en handleplan, jf. § 5 b, stk. 3-5, skal viden herfra i relevant omfang indgå i grundlaget for det enkelte tilsynsbesøg.

Stk. 5. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget foretage observationer i dagtilbuddet.

Stk. 6. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget indgå i dialog med lederen og medarbejdere i dagtilbuddet.

§ 5 b. Kommunen skal efter et tilsynsbesøg indgå i dialog med lederen af dagtilbuddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder eventuelle opfølgende tiltag. Kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer.

Stk. 2. Kommunen skal skriftligt dokumentere tilsynet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Den skriftlige dokumentation skal, i det omfang det er relevant, give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag, jf. stk. 1, 1. pkt.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn og udarbejde en handleplan, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring. Skærpet tilsyn skal iværksættes og handleplan udarbejdes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret.

Stk. 5. Handleplanen skal udarbejdes i dialog med lederen af dagtilbuddet og skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, og hvordan der skal følges op herpå. Forældrebestyrelsen skal have en orientering om handleplanen og have mulighed for at komme med bemærkninger. Orienteringen af forældrebestyrelsen og forældrebestyrelsens eventuelle bemærkninger hertil skal ske hurtigst muligt.«

3. Efter § 19 indsættes:

»§ 19 a. Kommunalbestyrelsen skal sikre en normering i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102, som indebærer, at der minimum er 1 pædagogisk personale pr. 3 børn i alderssvarende daginstitutioner til 0-2 årige børn og 1 pædagogisk personale pr. 6 børn i alderssvarende daginstitutioner til 3-årige børn indtil skolestart.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at børn under 3 år indgår i normeringen efter stk. 1, så der er minimum 1 pædagogisk personale pr. 3 børn frem til den 1. i måneden efter, at barnet er fyldt 3 år.

Stk. 3. Normeringen efter stk. 1 og 2 i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner efter § 19, stk. 2-4, og puljeordninger med tilskud efter §§ 101 og 102 skal opgøres som et årligt gennemsnit i kommunen.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal sikre, at normeringen i privatinstitutioner efter § 19, stk. 5, mindst svarer til den gennemsnitlige normering i kommunen, jf. stk. 3.

Stk. 5. Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om opgørelsesmetode for normeringen i daginstitutioner efter stk. 1 og 2.«

§ 26. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om optagelse i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, eller § 21, stk. 2 og 3. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at selvejende og udliciterede daginstitutioner og private dagplejere helt eller delvis selv skal træffe afgørelse om optagelse i institutionen.

Stk. 3. Privatinstitutioner skal træffe afgørelse om optagelse i privatinstitutionen. Kommunalbestyrelsen kan ikke anvise plads i privatinstitutioner.

§ 28. Alle børn har adgang til at blive optaget i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, i en anden kommune

4. I § 26 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Kommunalbestyrelsen kan i helt særlige tilfælde optage et barn fra en anden kommune i et dagtilbud efter § 19, stk. 2-4, og § 21, stk. 2 og 3, forud for andre børn. Dette gælder uanset, om kommunalbestyrelsen har besluttet at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner, jf. § 28, stk. 2.«

5. I § 28, *stk. 2*, indsættes efter »kommunen«: », jf. dog § 26, *stk. 4*«.

end opholdskommunen fra det tidspunkt, hvor forældrene har fået tilsagn om et tilskud fra opholdskommunen til brug for dagtilbud, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at lukke ventelisten for optagelse af børn fra andre kommuner af kapacitetsmæssige årsager og under væsentlige hensyn til børn fra kommunen.

§ 83. ...

Stk. 2. Tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i et dagtilbud til samme aldersgruppe i kommunen. Tilskuddet kan dog højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.

Stk. 3. Hvis kommunalbestyrelsen giver tilskud efter § 32 a, stk. 2, til et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen tillige give et tilskud pr. barn, der er optaget i en institutionslignende privat pasningsordning, når der er et frokostmåltid i ordningen.

Stk. 4. Tilskuddet efter stk. 3 skal svare til det tilskud efter § 32 a, stk. 2, som kommunalbestyrelsen giver pr. barn, der modtager et sundt frokostmåltid efter § 16 a, stk. 1, for den aldersgruppe, som barnet tilhører.

6. § 83, stk. 2, affattes således:

»*Stk. 2.* Tilskuddet skal udgøre mindst 75 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, i dagplejen til samme aldersgruppe i kommunen, jf. dog stk. 3 og 4.«

7. I § 83 indsættes efter stk. 2 som nye stykker:

Stk. 3. Såfremt tilbuddet med den billigste budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2, til samme aldersgruppe i kommunen er en daginstitution, skal tilskuddet udgøre mindst 71 pct. af den budgetterede nettodriftsudgift pr. plads eksklusive udgifter til støttepædagog, jf. § 4, stk. 2 i en daginstitution til samme aldersgruppe i kommunen.

Stk. 4. Tilskuddet efter stk. 2 eller stk. 3 kan højst udgøre 75 pct. af forældrenes dokumenterede udgifter til den private pasningsordning.«

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 5 og 6.

8. I § 83, stk. 4, som bliver stk. 6, ændres »stk. 3« til: »stk. 5«.